

เต็มความสูงให้หัวใจ

เที่ยวไทย

เที่ยวชุมชน

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
การส่งเสริมสุขภาพ

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.อ.

การส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (Community-based Tourism) ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้น การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเน้นการจัดการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นอีกด้านหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ หากมองในด้านของการตลาดด้วยแล้วปรากฏว่าตลาดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นกลุ่มเฉพาะ และบ่อยครั้งที่ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” (Community-Based Tourism) ได้ถูกนำมาใช้เป็นเพียงสื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมภาพพจน์ของการท่องเที่ยว แต่ในทางตรงกันข้ามการส่งเสริมหรือการจัดการท่องเที่ยวชุมชนกลับส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากร สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และประเพณีของคนในท้องถิ่นก็เป็นได้ เพื่อตอบสนองสิ่งดังกล่าว ในรอบปีที่ผ่านมา สจรส.ม.อ. ได้ทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการท่องเที่ยวชุมชนขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และการจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชุมชน นำสู่สังคมสุขภาวะต่อไป

ปั่น

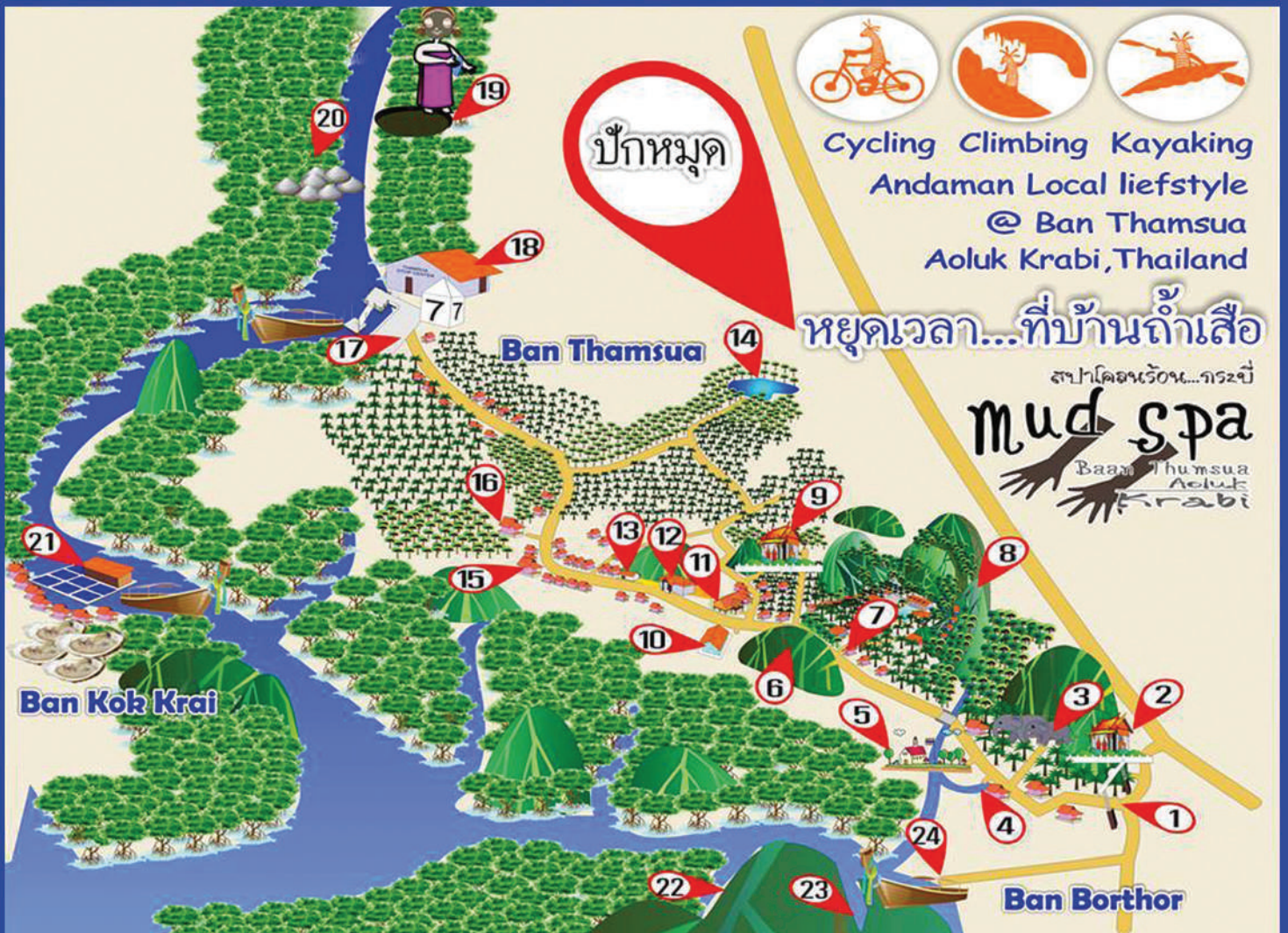
พาย

พาย

เที่ยว

ปั่น ปาย พาย เที่ยว ... วิธีชุมชนบ้านถ้ำเสือ
และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สปรกรรมชาติหาดโคลนร้อน

ชุมชนบ้านถ้ำเสือ

บ้านถ้ำเสือ หมู่ที่ 5 ตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นหนึ่งหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ พื้นที่ตั้งหมู่บ้านถ้ำเสือในอดีตนั้น ถือว่าสถานที่แห่งนี้ยากแก่การเข้าถึง เนื่องจากเป็นป่าดิบเขตร้อนซึ่งมีสัตว์ป่าชุกชุม ต่อมา **ตาหมี ต่าหมี** ได้เข้ามาเป็นผู้บุกเบิกเข้ามาตั้งรกรากที่บริเวณถ้ำเสือนอก (วัดกรเทพนิมิต) หลังจากนั้นได้หักล้างทางพงเข้ามาอยู่ในบ้านถ้ำเสือใน และเริ่มมีคนอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้น ต่อมาจึงตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นมา สำหรับที่มาของชื่อ **"ถ้ำเสือ"** คือ นอกจากจะเป็นแหล่งชุกชุมของเสือพันธุ์ต่างๆ และยังมีเรื่องเล่าว่า มีพระเดินทางมาจากอีสานมาพำนักอาศัยอยู่บริเวณถ้ำทางด้านทิศตะวันออก (ปัจจุบันคือถ้ำอรหันต์) มีการขุดลายแทงบริเวณดังกล่าว ซึ่งมีก้อนหินเป็นรูปรอยเสือ จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านด้วยเช่นกัน ด้วยคำขวัญ หมู่บ้านคือ

"หมู่บ้านสวยสุด น้ำผุดเริงรำ ธาราร้อน ดอนหอยหวาน ดำนานมมนุษย์ถ้ำ ถ้ำน้ำปันแดน"

NATURE PLUS
THAMSUA HAPPINESS PLUS MODEL

บ้านจักรยาน ...

สัมพัลวิถี ภูมิปัญญา วัฒนธรรม

ปิ่นปาย ... โถงถ้ำนางฟ้า ถ้ำเสือน้อย ถ้ำกรเทพนิมิต

พายคายัค ... ชมธรรมชาติป่าโกงกาง และภาพเขียนถ้ำถ้ำผีหัวโต

เที่ยวท่องล่องเรือหัวโทง ... ชมธรรมชาติคลองมะรุ่ยและอันดามัน

ความงามแห่งอัตลักษณ์ชุมชน

บ้านถ้ำเสือเป็นหมู่บ้านสะอาด สงบ ผู้คนมีวิถีชีวิตเกษตรกรรม เน้นการปลูกปาล์ม ยางพารา และการทำประมงที่เรียบง่าย นอกจากนี้ยังมีธรรมชาติสมบูรณ์ ทั้งป่าไม้ โถงถ้ำ เพิงผา ท้องทะเลอันดามัน และมีเรื่องราวประวัติศาสตร์ และโบราณคดี จึงถือเป็นหนึ่งในหมู่บ้านมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทะเล ถ้ำ น้ำตก ในรูปของเชิงธรรมชาติอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงวิถีชีวิตการเกษตร เน้นความเป็นเกษตรพอเพียง ประมงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น รื่องแง็ง มโนราห์ ลิเกป่า มวยไทยไชยา พร้อมกันนี้ยังบริการจัดศึกษาดูงานด้านต่างๆ ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ รับทำค่ายกิจกรรม และวิทยากรกระบวนการแบบวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์โบราณคดี ชายฝั่งอันดามัน

มทสจรรย บูมพลังใต้พื้นพิภพ

กับ...“รอยเลื่อนมะรุ่ย”

เข้ามิด.. บนหาดกรวดร้อน ธารน้ำร้อน และ บ่อโคลนร้อน กับบรรยากาศผืนป่าชายเลน ริมหาดมะรุ่ย เขตแดนธรรมชาติกั้นระหว่าง จังหวัดกระบี่และจังหวัดพังงากับกิจกรรม เพื่อสุขภาพที่สุดแสนโรแมนติค ในสไตล์ พื้นบ้าน เจียบ สงบ ความสุขที่ท่านสามารถ ค้นพบตัวเองและธรรมชาติได้ในวันขึ้น หรือแรม 3-6 ค่ำ ทุกเดือนตลอดปี... บ้านถ้ำเสือ

Health Plus
THAMSUA HAPPINESS PLUS MODEL

ผลิตภัณฑ์เด่น

- ผ้าปาเต๊ะ พิมพ์ลาย
- ศิลปกรรม “ดอกไม้ฮันดามัน” จากเปลือกหอยชักตีน
- เสื้อพันท์ลาย “มิสเตอร์อ่าวลึก” ของฝากจากมนุษย์ถ้ำ

แหล่งท่องเที่ยว

- น้ำพุเดือดร้อน • ถ้ำลอด-ถ้ำผีหัวโต • สปาธรรมชาติหาดทรายร้อน • ถ้ำเสือน้อย
- อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี • ถ้ำคลัง • ศูนย์ลิง • ป่าเกาะ-เกาะห้อง

ประเพณี วัฒนธรรม

- ประเพณีแข่งเรือยาว 14 ฝีพายประจำปี ในงานประเพณีลอยกระทงทุกปี
- วัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน มโนราห์ ร้องเง็ง ลิเกป่า

ลักษณะเด่น

- ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอันดามันด้านในสุดของอ่าวพังงา มีลักษณะของชายฝั่งที่เว้าแหว่ง มีป่าโกงกางขึ้นและมีคลองน้ำเค็มหลายสาย ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำการเกษตรไม่ผล สวนปาล์ม สวนประมง
- พบหลักฐานที่เชื่อว่าเป็นแหล่งอาศัยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์
- หาดทรายร้อน น้ำพุเดือดร้อน ถ้ำนางฟ้า ถ้ำเสือนอก-ถ้ำเสือใน
- เป็นหมู่บ้านที่สวยงามสะอาด ได้รับรางวัลชุมชนสะอาดดีเด่น 2 ปีซ้อน ถนนสวยที่สุดในอำเภออ่าวลึกและกระบี่ ผู้คนมีอัธยาศัยไมตรี
- มีโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐาน

กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน

- พานักท่องเที่ยวนั่งเรือหัวโทง ชมธรรมชาติในลำคลองน้ำเค็ม
- พายเรือคายัค ถ้ำลอดเหนือใต้ และถ้ำผีหัวโต
- สปาธรรมชาติ

บ้านอิงน้ำ

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ

- มีต้นทุนของประสบการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม การเริ่มต้นพัฒนาชุมชนด้วยตนเองมาก่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด ถนนสวยระดับจังหวัดกระบี่ ผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้าน คนในชุมชนได้ผ่านกระบวนการทำงาน แก้ไขปัญหาพร้อมกันมาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี ทำให้เกิดพลังและความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม มีแรงบันดาลใจในการทำงานที่ดี
- มีต้นทุนในการเป็นชุมชนสะอาด ทั้งบริเวณอาคารที่พักอาศัย ถนนหนทางที่ทุกคนได้ร่วมกันดูแลมาตลอดระยะเวลา 10 ปี กลายเป็นค่านิยมที่ปลูกฝังให้กับคนในชุมชน เหมาะแก่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว
- มีต้นทุนด้านข้อมูลชุมชนได้มีการสำรวจเก็บข้อมูลที่สำคัญด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี **"ตำนานมนุษย์ถ้ำอ่าวลึก"** และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สร้างเป็นข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในชุมชนในอำเภอและในจังหวัดกระบี่ไว้สมบูรณ์ในระดับหนึ่งแล้ว ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับทราบข้อมูลทางประวัติศาสตร์เรื่องเล่าพื้นบ้านที่สมบูรณ์มากมายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง จนสามารถเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยว สามารถสื่อความหมายของที่มาของชื่ออำเภอ และความเชื่อของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ได้อย่างลงตัวในปัจจุบัน อันเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้มาเยือนและสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้ชุมชน

- มีต้นทุนด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนแบบ Social Enterprise ที่เป็นระบบ จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอดีตพัฒนาสู่ระบบธุรกิจเพื่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม แบ่งสรรรายได้ออกเป็น 3 กระจุก นำประโยชน์เข้าสู่สังคมชุมชนโดยรวมได้เป็นอย่างดี เป็นพื้นฐานการบริหารจัดการสังคม สิ่งแวดล้อม ชุมชนวิถีใหม่ สังคมยั่งยืนที่พึ่งพาตนเอง ตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคต
- มีต้นทุนด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เป็นที่รู้จักและเป็นเป้าหมายของสื่อมวลชนได้เข้ามาทำการประชาสัมพันธ์มาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ถึงปัจจุบัน จนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ดีพอสมควร ปัจจุบันเป็นการทำตลาดแบบบอกต่อจากนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีศูนย์ข้อมูลและประสานงานการตลาดและบริการคือ ศูนย์ข้อมูลเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก
- มีต้นทุนบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และนันทนาการจากการเริ่มต้นแบบระเบิดจากภายใน ที่ผู้นำและผู้จัดการชุมชนได้ริเริ่มดำเนินงานการท่องเที่ยวมาแล้วบนพื้นฐานพึ่งพาตนเอง และการศึกษาเรียนรู้ให้มีความรู้ด้านการบริการ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี ด้วยยุทธวิธี **"เอาเสียง ไม่เอาอย่าง"** มาตลอดระยะเวลา 4-5 ปี ทำให้คนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้เข้าใจ รู้ และปรับตัวรองรับการเป็นเจ้าของบ้านได้ในระดับหนึ่งแล้ว

FUN PLUS

THAMSUA HAPPINESS PLUS MODEL

สถานีแห่งความรัก

สนุกสนาน สามัคคี มิตรภาพ
ท่ามกลางธรรมชาติ
ผืนป่าขุนเขาแห่งบ้านถ้ำเสือ
ด้วยการสร้างสรรค์จากทีมงาน
นันทนาการฉบับพื้นบ้าน "มนุษย์ถ้ำอ่าวลึก"
อบอุ่นทรงคุณค่ากับบริการ
การต้อนรับการให้บริการจัดประชุมสัมมนา
สไตลวิถีชุมชนบ้านถ้ำเสือ ณ ไร่ปรีดาโฮมสเตย์

สถานีแห่งการเรียนรู้

สร้างสรรค์ หลอมรวม เข้าใจ รัก สามัคคี
ท่ามกลาง...ธรรมชาติแห่งขุนเขา รอยยิ้ม...และมิตรไมตรีจากชุมชน
MEETING / OUTING / TEAM BUILDING / STAFF PARTY

CULTURE PLUS

THAMSUA HAPPINESS PLUS MODEL

เรื่องราวภาพเขียนสี ก่อนประวัติศาสตร์

รังสรรค์พิมพ์ลงบนผืนผ้า
ด้วยวิธีของการทำผ้าปาเต๊ะ
บอกถึงอัตลักษณ์ สื่อถึงเรื่องราว
ของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์
ที่อาศัยเพิงผา โถงถ้ำ และดำรงชีพอยู่ที่นี่

“รองเง็ง”

คือ การแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ตอนกลาง
แถบจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง สตูล
มาตั้งแต่โบราณเมื่อผู้คนได้เสรีจจากงานโรงงานนา
ก็มาร้อง เล่น เต้นรำ ขับบทกลอนเกี่ยวพาราสীগัน

CULTURE PLUS
THAMSUA HAPPINESS PLUS MODEL

รองเง็งต้นหยงร่วมสมัยบ้านถ้ำเสือ

“บุหลันอันตา”

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ

8 หมู่ 5 ต.อ่าวลึกใต้
อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ 81110
Page fb : ชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ
Email : aoluk.cbt@gmail.com
โทร. 08 4840 8837, 095 423 1771

ฟื้นเสียงธรรมชาติ...ที่ ทุ่ง หยี เພິง

"สายน้ำไหลริน สายลมโบกพัด กิ่งก้านเอนไหว
โก่งกางแก่งก้าง หยั่งรากค้ำจุนคลื่นและลม
กระเด็นน้ำตาล จับจ้องมองผ่านม่านน้ำเอื่อยไหล
ปลาน้อยเวียนว่ายเลี้ยงพาลภย ให้ไกลกังวล
ทุ่งหฺยเພິง...หมู่บ้านบนเกาะกลางทะเล
ผู้คนหลังไหล คลั่งโคล้ ในผืนธรรมชาติ
จนวันและคืน มีอาจหยุดยั้งใจถวิลหา
ป่าเอย ทะเลเอย เราจะรักษาเพื่อความสุขของผู้คน"

• นราธร หงษ์ทอง •

บ้านทุ่งหฺยเພິง ชุมชนที่โอบล้อมไปด้วยผืนป่าชายเลนและป่าบก รวมทั้งสายน้ำลำคลองตลอดจนทะเลกว้างที่อยู่หน้าบ้าน เปรียบดังต้นทุนทางธรรมชาติให้ชุมชนได้ใช้เป็นฐานต่อ ยอดในด้านจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงเศรษฐกิจที่ในอดีตนั้นชาวบ้านในชุมชนพึ่งพาทะเล ป่าไม้ ด้วยการทำประมง เก็บของป่าตัดไม้เผาถ่าน

วันนี้...การท่องเที่ยวโดยชุมชนก่อให้เกิดเศรษฐกิจใหม่ที่สร้างเสริมโอกาสทางด้านรายได้ให้แก่ชุมชน ที่สำคัญทรัพยากรทางธรรมชาติได้รับการดูแลจากชาวบ้านทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือมีคณะกรรมการป่าชุมชนเป็นผู้ดูแล ทางอ้อมชาวบ้านที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่ใช้ป่าและทะเลเป็นจุดขายช่วยกันปกป้องดูแล ส่วนผลกระทบในเชิงลบที่ส่งผลต่อทรัพยากรมีประเด็นน้ำกัดเซาะชายฝั่งจากคลื่นที่เกิดจากเรือท่องเที่ยว โดยเฉพาะเรือใหญ่ที่ใช้เส้นทางผ่านลำคลองหมู่บ้าน แต่ก็ได้มีการพูดคุยกับผู้ประกอบการและทางภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางและขอความร่วมมือในการป้องกันผลกระทบดังกล่าว

กินช่วยทะเล

ทุ่งห้วยเพ็ง

จากบ้านหลังเล็กๆ ที่อบอุ่น บ้านบวก สู่มือพิเศษให้ผู้มาเยือนได้ “กินข้าวกับชาวบ้าน” เมนูพื้นเมืองอาหารทะเลสด รายได้ส่วนหนึ่งนำไปสมทบเป็นกองทุน “กินช่วยทะเล” เพื่อทำกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน บ้านปลา หญ้าทะเล ธนาคารปูไข่ และอีกหลายกิจกรรมในการรักษาทะเลให้ยั่งยืน

ประวัติความเป็นมา

ชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นกลุ่มชนมุสลิมที่เข้ามาตั้งรกรากเมื่อประมาณ 100 ปีที่แล้ว ชื่อหมู่บ้านมาจาก “โต๊ะห้วยเพ็ง” ชื่อของบุรุษผู้หนึ่งที่ได้เดินทางมาอยู่อาศัย ณ หมู่บ้านแห่งนี้เมื่อ “โต๊ะห้วยเพ็ง” ได้สิ้นชีวิตลง พื้นที่แห่งนี้จึงถูกเรียกว่า “ทุ่งห้วยเพ็ง” บ้านทุ่งห้วยเพ็งตั้งอยู่หมู่ 4 ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเกาะลันตาไปทางทิศใต้ 10 กิโลเมตร เนื้อที่ 3,500 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 2,500 ไร่ หมู่บ้านมีปศุสัตว์เลี้ยงพื้นที่กว่า 1,900 ไร่ ป่าบกอีกกว่า 1,000 ไร่

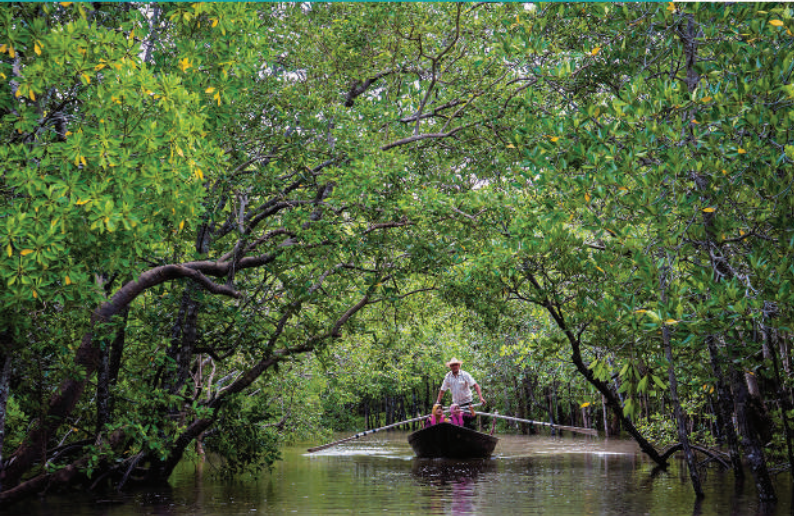
ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านทุ่งห้วยเพ็งมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา มีปศุสัตว์เลี้ยงด้านตะวันออก จำนวนประชากร 1,209 คน 252 ครัวเรือน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประชากรในชุมชนประกอบอาชีพค้าขายทำสวนและรับจ้างเป็นหลัก อาชีพรองคือทำประมง

ลักษณะทั่วไป

บ้านทุ่งห้วยเพ็งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของเกาะลันตา มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา และปศุสัตว์เลี้ยงด้านตะวันออก จึงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้อยู่ติดกับผืนป่าชายเลน และลำคลองน้ำเค็มที่ทอดตัวยาวออกสู่ปากอ่าวลันตา ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมที่มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติ จึงเกิดแนวคิดอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีค่าในการหาเลี้ยงชีพ ที่แห่งนี้เป็นหนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยววิถีชุมชนต้นแบบของจังหวัดกระบี่ เพราะชาวบ้านในชุมชนกำลังช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้กลายเป็นหมู่บ้านสีเขียว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้อยู่คู่จังหวัดกระบี่ตราบนานแสนนานต่อไป กิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ล้วนแล้วแต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเรียบง่ายที่เข้าถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีความสอดคล้องกับวิถีความเป็นชนชาติมุสลิมบนเกาะลันตา ที่มีการดำเนินชีวิตมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ได้แก่ กิจกรรม “เที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง หมู่บ้านบนเกาะ” เป็นกิจกรรมชมความอุดมสมบูรณ์ของป่าโกงกาง และวิถีชีวิตของชาวบ้านรวมถึงสัมผัสร่องรอยวิถีชีวิตของคนตัดไม้เผาถ่าน ซึ่งเป็นอาชีพที่ล้ำค่าอย่างหนึ่งของชาวบ้านทุ่งห้วยเพ็ง และกิจกรรม “ดูนกทะเลเหยี่ยวแดง นกออก (อินทรีทะเล)” เป็นกิจกรรมที่ชุมชน

จัดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับนกทะเลนานาชนิดและแวะชมศูนย์ฝึกเลี้ยงเพื่อการอนุรักษ์ และลิ้มรสอาหารพื้นเมืองของชาวบ้านทุ่งห้วยเพ็ง อย่างเช่น แกงส้ม และขนมไทย เป็นต้น นอกจากนี้ด้วยความที่ชุมชนมีความเข้มแข็งด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว จึงมีการจัดโครงการ “ทะเลเพื่อวันพรุ่งนี้” (The sea for tomorrow project) โดยมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้ลองสัมผัส เช่น กิจกรรมสร้างบ้านปลา ปลูกหญ้าทะเล เป็นต้น หากใครที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ทำมากมาย ก็พลาดไม่ได้เลยที่จะแวะมา ณ หมู่บ้านแห่งนี้ เนื่องจากหมู่บ้านแห่งนี้เป็นชุมชนชาวมุสลิม นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจึงควรปฏิบัติตามข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างราบรื่น ได้แก่ แต่งกายสุภาพ ห้ามดื่มสุราและของมีแอลกอฮอล์ ห้ามนำอาหารที่มีเนื้อหมูเข้ามารับประทานในชุมชน ห้ามส่งเสียงดังในช่วงที่ชุมชนประกอบศาสนกิจให้ความเคารพและให้เกียรติในวิถีและวัฒนธรรมชุมชน ชุมชนบ้านทุ่งห้วยเพ็งเป็นชุมชนขนาดเล็ก แต่มีความเข้มแข็งในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างดี จึงทำให้ชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเกาะลันตาที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะนอกจากจะได้พักผ่อนหย่อนใจไปกับอากาศที่บริสุทธิ์และพื้นที่สีเขียวอันอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนแล้ว ยังมีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวมุสลิมให้ได้สัมผัสกันอีกด้วย

บทกวี หุ่นหยาพิง ที่ต้องการบอกเล่าเรื่องราวของหมู่บ้านบนเกาะแห่งนี้ให้ผู้คนรับรู้ถึงอารมณ์แห่งธรรมชาติ ให้เห็นภาพชีวิตที่เคลื่อนไหวในธรรมชาติ เรื่องราวของผู้คนที่ชื่นชมคลั่งไคล้ในธรรมชาติ และผู้ที่คอยดูแลรักษาธรรมชาติ **“ป่าชายเลน”** ปากกลางทะเลที่ดูไม่ต่างจากป่าชายเลนที่ไหนในประเทศไทย หากแต่ป่าชายเลนที่นี่กลับกลายเป็น **“ผืนปามหัศจรรย์ชีวิต”** สรรพชีวิตต่างก็พึ่งพากัน ก่อเกิดเป็นเสมือนสังคมนแห่งแรงบันดาลใจ สังคมแห่งพลังที่บริสุทธิ์คอยเติมเต็มคุณค่าให้กันและกัน ทั้งป่า คนที่ขยป้า และคนดูแลป่า

สายน้ำ แห่งชีวิต

พลพผลิตจากธรรมชาติ

คือความสุขที่ยั่งยืน

กะปิเกาะลันตาทุ่งหีเพ็ง...หนึ่งเรื่องราวที่สืบสานต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนทุ่งหีเพ็ง...หนึ่งในเรื่องราวที่ช่วยให้เศรษฐกิจชุมชนของทุ่งหีเพ็ง...มีการเคลื่อนไหวในด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันสร้างเสริมรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนรวมกลุ่มพึ่งพากันและกันในชุมชนมากกว่า 17 ปี

แนวคิดบ้านบวก HOME PLUS

บ้านทุ่งหทัยเพ็ง

หากในบ้านมีพ่อแม่ลูกร่วมกันสร้างเศรษฐกิจครอบครัวขึ้นมา ให้พึ่งตนเองได้จากฐานชีวิตที่ตนเองมี โดยไม่ทิ้งบ้านไปไหนไม่ทิ้งอาชีพดั้งเดิม บ้านคงไม่เหงา หมู่บ้านก็จะมีชีวิตชีวา **“บ้านบวก”** ที่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งหทัยเพ็ง คือหนึ่งโครงการที่ต้องการสร้างสรรค์สังคมผ่านการรวมกลุ่มชาวบ้านในลักษณะที่เป็นครัวเรือน พัฒนาตนเองตามแนวคิด 10 ประการ มุ่งเป้าสู่การพัฒนาครัวเรือน 3 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว เศรษฐกิจชุมชน สังคมครอบครัว วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความเชื่อที่ว่า **“บ้านบวก”** คือจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่จะก่อให้เกิดดุลยภาพทางการพัฒนาสังคมในปัจจุบันและอนาคต แค่นี้เข้าใจและเติมเต็มในคุณค่าคำว่า **“บ้าน”**

วิถีที่เรียบง่าย ไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ในสังคมชุมชนมุสลิมของทุ่งหทัยเพ็ง ผู้คนที่พยายามยืนหยัดอยู่กับถิ่นกินอยู่กับบ้านเพื่อต้องการคงไว้ซึ่งเสน่ห์แห่งความเป็นชุมชนดั้งเดิมไม่พยายามเดินตามกระแส แต่ยึดหลักการพึ่งพากันเองคือหนึ่งเรื่องราวของทุ่งหทัยเพ็ง **“บ้านบวก”** นำเรื่องของวัฒนธรรมการกิน การอยู่ การพึ่งตนเอง สร้างสรรค์ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในครอบครัว ต่อยอดยึดโยงกับการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาวะของคนในครอบครัว

บ้านทุ่งห้วยเพ็ง เป็นชุมชนไม่ใหญ่นัก

ตั้งอยู่ริมทะเลทางฝั่งตะวันออกของเกาะลันตาใหญ่ อาชีพหลักคือการทำประมงพื้นบ้าน การทำสวนยางพารา เราสามารถมาเที่ยวชมวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ มีโฮมสเตย์ไว้บริการนักท่องเที่ยว ไฮไลท์สำหรับการเที่ยวที่นี่คือนั่งเรือแจวโบราณ ทานข้าวกับชาวบ้าน

แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน

- คลองเตาถ่าน • อ่าวลันตา • คลองทะเล
- บ่อน้ำในป่าชายเลน • เกาะตะละเบ็ง • เกาะอุง
- แหลมขาวเล (ชุมชนลิงแสม) • โรงเรียนฝึกลิงกังแห่งเดียวบนเกาะ

กิจกรรมที่น่าสนใจเมื่อไปเที่ยวชุมชน

บ้านทุ่งห้วยเพ็ง มาเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

- ล่องเรือ • ตกปลา • ชมวิถีชีวิตชุมชน • ปลูกป่า • โฮมสเตย์

การเดินทาง

- **รถโดยสารประจำทาง** เดินทางจากตัวเมืองกระบี่ เริ่มเที่ยวแรกเวลา 07:00 น. เที่ยวสุดท้ายเวลา 17:00 น. อัตราค่าโดยสารท่านละ 180 บาท
- **รถยนต์ส่วนบุคคล**
ใช้ทางหลวงหมายเลข 4 เส้นกระบี่-ตรัง ถึงสามแยกบ้านห้วยน้ำขาวขับตามถนนหมายเลข 4201 เพื่อไปยังท่าเทียบแพขนานยนต์บ้านหัวหิน นำรถขึ้นแพขนานยนต์ข้ามไปเกาะลันตา ถึงเกาะลันตาน้อย แล้วข้ามไปยังเกาะลันตาใหญ่ ถึงทางแยกบ้านโละดูของเลี้ยงซ้ายไปตามถนนเส้นหน้าเกาะ (ศาลาด่าน-ทุ่งห้วยเพ็ง-อำเภอเก่า-ลังกาอู๋) ระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร ก็ถึงบ้านทุ่งห้วยเพ็ง

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งห้วยเพ็ง

19 หมู่ 4 ต.ศาลาด่าน อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ 81150

โทร.089 5909173

www.tungyeepeng.com

Email.nas463@hotmail.com

มหัศจรรย์ความงาม หนองทะเล

ทุกเดือนพฤษภาคม เพลิดเพลินกับ
พรมแดง จากดอกจิกดอกไม้ประจำถิ่น

“พฤษภาคม พรมแดง”

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองทะเล
สุขใจเมื่อไปหนองทะเล (Real Love Real Life)
เริ่มดำเนินการเปิดการพัฒนาชุมชน เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2558
และได้เข้าร่วมกับพี่น้อง 15 ชุมชน ท่องเที่ยว 1 เครือข่ายในจังหวัดกระบี่
ปัจจุบันจัดตั้งเป็นสมาคมท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดกระบี่
"สร้างบ้านด้วยพลังคน สร้างคนด้วยพลังรัก"

จับกาแพกลางน้ำ

แล...ตะวันขึ้นยามเช้า

สุข สงบ สบาย

ที่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองทะเล
พายคายัค สัมผัสทะเลหมอก
จับกา-กาแพแลธรรมชาติบนเรือแพไม้ไผ่ (นวัตกรรมคนในชุมชน)
ทริปถ่ายภาพยามรุ่งสาง สัมผัสกลิ่นอายพื้นบ้านริมหนองน้ำ
เรียนรู้การทำอาหารพื้นถิ่น
เพลิดเพลินผ่อนคลายด้วยการให้อาหารปลา

สร้างบ้าน ด้วย พลังคน
สร้างคน ด้วย พลังรัก

ความศรัทธา

REAL LOVE REAL LIFE

จุดเริ่มต้น พลังรัก

ด้วยกำลังใจ

สร้างชุมชน

ที่งดงาม

จากผู้อาวุโส **โต๊ะอิหม่าม** ผู้รักบ้านเกิด เป็นต้นแบบ ได้สื่อสารออกมาอย่างมีพลัง โดยใช้หลักศาสนาซึ่งเป็นลายแทงในการนำทางพัฒนาบ้านเกิด มุ่งมั่น เชื้อมั่น ในพลังทำดี เชื่อมโยงสร้างเครือข่ายศาสนาคือแกนหลัก ในการสร้างชุมชน โดยใช้หลักต้องเป็นมือบอนมากกว่ามือล่าง การเสียสละของพี่น้องในชุมชนจึงทำให้เรามีงบประมาณมาสร้างชุมชนของเราเอง **“ตามรอยพ่อ”** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หนองน้ำหนองทะเล มีเนื้อที่กว่า 593.59 ไร่ รวมคนรักบ้าน ผู้อาวุโส ผู้ใหญ่อายุเกษียณราชการ ลูกหลาน ในชุมชน จากหลากหลายนามสกุลรวมตัวกันเป็นต้นแบบ ในวันนี้ เรื่องราวสวยงามในอดีต ถูกสืบสานเล่ามาอย่างมีพลัง จากผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่านในชุมชน โดยใช้ศาสนาคือแก่นหลัก ในการสร้างชุมชน คือ การเป็นมือบน มากกว่าการเป็นมือล่าง การเสียสละของพี่น้องในชุมชน จึงทำให้เรามีเงินตั้งต้นด้วยเงิน ของชุมชนจนถึงปัจจุบัน ในการพัฒนาการเรียนรู้พึ่งพาตนเอง ตามรอยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

วิถีชีวิตชุมชนคนหนองทะเล ย้อนยุคสู่ภาพอดีต ในหนองน้ำแห่งนี้คือสนามเด็กเล่นที่ใหญ่และกว้างที่สุดกว่า พันไร่ ตามคำบอกเล่าจากความทรงจำของคนยุคก่อน ความสุข จากอดีตถูกเชื่อมโยงสู่ยุคปัจจุบันคือคนตกปลาริมหนองน้ำ อย่างมีความสุขสงบสบายๆ ด้วยหนองน้ำหนองทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ในอดีต

เกาะลอยน้ำ เรื่องจริงที่ถูกเล่าขานจากผู้อาวุโส ความมหัศจรรย์ของเกาะลอยที่ลอยทวนแรงลม ซึ่งมีเกาะน้อยใหญ่มากมายหลายเกาะ ความโดดเด่นของเกาะลอยน้ำคือ เป็นเกาะที่มีหญ้าคาผี ซึ่งเป็นหญ้าที่มีความหนาแน่นสามารถ ทำให้ผู้คนเดินอยู่บนเกาะโดยที่เท้าไม่โดนน้ำ ความภาคภูมิใจ ในคำบอกเล่าของคนยุคก่อนๆ บอกได้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของ หนองน้ำหนองทะเลในอดีต

ความพิเศษของเดือนพฤษภาคม ที่หนองทะเล ท่านสามารถเข้ามาสัมผัสกับฤดูกาลดอกจิกไม้ประจำถิ่นของ หนองน้ำแห่งนี้ ที่ร่วงหล่นสู่พื้นน้ำเฉกเช่นพรมผืนใหญ่สีส้ม สดสวย พฤษภาคมพรมแดง เสน่ห์ที่เดียวในจังหวัดกระบี่

ดี 5 หัวรุ่ง ท่านจะได้เห็นช่างภาพจากทุกสารทิศเข้ามาเก็บภาพ ที่บริเวณหนองน้ำแห่งนี้

อาหารบ้านๆ ที่ถูกเสิร์ฟให้กับผู้มาเยือนที่มา เป็นกรุ๊ป ที่มีความโดดเด่นในชุมชนมากมาย เช่น น้ำซุบคลี่เซะ ผักต้ม แกงส้มรสชาติบ้านๆ และอีกหลากหลายเมนู ชนมนชนิด ต่างๆ เช่น ขนมเปียกปูน และของว่างในสมัยก่อน เหนียวหลบ โกปี ที่คนมากมายยุคก่อนทานในเวลาทำไร่ เรื่องราวสวยงาม เรื่องอาหารที่หลากหลาย ท่านสามารถมาสัมผัสได้ในเดือน รอมฎอน ที่บ้านหนองทะเล

อาหารเช้าบนเรือแพไม้ไผ่ ตอน 6 โมงเช้า คุณสามารถสัมผัสถึงอากาศที่บริสุทธิ์อย่างแท้จริง ทะเลหมอก ที่วิ่งตามสายลมเหนือผิวน้ำ พร้อมรอบตัวคุณจะถูกโอบล้อม ด้วยภูเขา สัมผัสกับแสงยามรุ่งอรุณที่มีสีส้มสวยงาม

พายคายัคนั่งเรือแพ อัลฟาซินีล กลางสายหมอก ยามเช้า 6 โมงเช้าและช่วงบ่าย รอบตัวคุณจะถูกโอบล้อม ด้วยภูเขา สัมผัสกับแสงยามรุ่งอรุณ และแสงยามบ่ายที่มีสีส้ม สวยงามด้วยอากาศที่บริสุทธิ์ และร่วมทำกิจกรรมพิเศษ

CSR กิจกรรมเพื่อสังคมจากเอกชน ทำให้ชุมชน ได้รับโอกาสที่ดีในการเข้ามาสนับสนุนชุมชนในช่วงต้น พร้อม กิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาทำกิจกรรม

ความสวยงามที่หนองทะเล มีไว้สำหรับทุกท่าน ที่รักธรรมชาติ และช่างภาพที่รักการถ่ายภาพ และกิจกรรมอีก หลากหลายที่ท่านสามารถติดต่อพูดคุยกับเราได้ ที่อยู่ 261 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โทรศัพท์ 061-2801014 fb : kwanta srimad Line id : 061-2801014

• บทความ...ขวัญตา ผกา มาศ •

วิถีชีวิต
ชุมชนคนหนองทะเล

“ความสามัคคี คือหัวใจของการสร้างชุมชน สร้างคน สร้างงาน”

ความสุข ความอิ่ม

ที่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองทะเล
อิ่มอร่อยกับอาหารบ้านๆ สุขใจยามเช้ากับโกโก้ แสลง
ได้ที่ร้านป๊ะดี ร้านสุฉ๊ะ ร้านบังหมาดอิ่มอร่อยกับอาหาร
คาวหวานหลากหลายที่ตลาดต้องชม ทุกวันจันทร์ และวันพุธ

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองทะเล

261 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81100

fb : kwanta srimad

Tel. 061-2801014

ແຫລມສັກ | ເສັ້ນທາງແກ່ງ **ຮັກ** ແລະ **ພູກພັນ**

ອັນດາມັນໂອບໄວ້ເປັນແຫລມ
ໂກງກາງແຂ່ງດງາມຕາມໂຂດເຂາ
ກາພາເຊີນສີໂບຣາຄແຕ່ນານເນາ
ຄອບຄວາມເຮົາວ່າຄົນນີ້ເຮົາມີຄົນ
ຜືນດິນນີ້ຮຸ່ມເຊີນເປັນສະຖິຕິດີ
ອັດລັກຊນຸ່ງບ່ອກຜລິດອຸດອຸດ
ທັງໄທຍພຸທຣຸມສຸລິມອຸ່ງປະປນ
ກັບເລ່າຊນບາບ້າມາຊ້ານານ
ວັດຜນຣຣຸມສາມສາຍໄດ້ຫຼ່ອ່າລອມ
ອຸ່ງອອມອອມໃຈຮຸ່ມຮ່ວມປະສານ
ບຣຣຸພນທຳເຮັດເປັນດຳນານ
ເຮົາລູກຫລານແຫລມສັກ**ຈິ່ງຮັກກັນ**

ชุมชนบ้านแหลมลึก

ตำบลแหลมลึก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ อยู่ห่างจากตัวอำเภออ่าวลึกประมาณ 20 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองจังหวัดกระบี่ประมาณ 61 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 108 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 23,475 ไร่ ประกอบด้วยหมู่บ้าน ทั้งหมด 6 หมู่บ้าน แบ่งเขตการปกครองเป็น 2 ส่วน คือ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่ 101 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 19,100 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหินราว หมู่ที่ 2 บ้านอ่าวน้ำ (บางส่วน) หมู่ที่ 5 บ้านคลองแรด และหมู่ที่ 6 บ้านในใส มีประชากรในเขตรับผิดชอบจากการสำรวจ ทั้งหมดจำนวน 2,371 คน (ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558) และเขตเทศบาล ตำบล พื้นที่ 7 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 4,375 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 บ้านอ่าวน้ำ (บางส่วน) หมู่ที่ 3 บ้านแหลมลึก และ หมู่ที่ 4 บ้านสมีหลัง มีประชากรในเขตรับผิดชอบจากการสำรวจทั้งหมดจำนวน 4,069 คน (ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2558) สภาพพื้นที่ โดยทั่วไปประกอบด้วยภูเขา ที่ราบ และเนินสูง ต่ำ มีชายฝั่งทะเลล้อมรอบทั้งสามด้าน ส่วนใหญ่เป็นป่า ชายเลน มีสภาพเป็นป่าโกงกาง แสม และลำพู

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพประมง ประมาณ ร้อยละ 89.70 รองลงมาทำเกษตรกรรม ได้แก่ การทำ สวนยางพารา และสวนปาล์ม น้ำมันร้อยละ 6.30 รองลงมาทำอาชีพรับจ้างร้อยละ 4 ประชากรส่วนใหญ่ มีสถานะทางการเงินของครอบครัวที่ค่อนข้างดี จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2558 ที่ผ่านมา ไม่มีปัญหาในเรื่องของความยากจน

ลักษณะทางสังคมของประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นสังคมกึ่งชนบท มีการนำขนบธรรมเนียมประเพณี มาใช้ในพื้นที่ เช่น การถือศีลกินเจ การถือศีลอดของ ชาวมุสลิม มีการใช้ศาสนาเป็นความเชื่อในการยึดเหนี่ยว จิตใจ เพราะในพื้นที่มีศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 70 ศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 30 และมีความสัมพันธ์แบบ ไกลชิดส่วนตัวและเป็นกันเอง ซึ่งลักษณะทางสังคมในพื้นที่ มีประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาทางโภชนาการเกิดขึ้นในทุกกลุ่มวัย เช่น พฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดโรคเรื้อรัง เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคอ้วน ฯลฯ ด้านการวางแผนครอบครัว ประชาชนส่วนใหญ่ขาด การคุมกำเนิด ส่งผลให้มีอัตราการเกิดเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอีกด้วย

ตุ๊กนทราย

“ตุ๊กนทราย” อ่าห์หมายถึงได้พบ สามคำถึงหกคำค่าประมาณ ออยากชวนเจ้ามานั่งข้างข้างพี่ จิบกาแฟยามเช้าเฝ้าคอยมอง มีทะเลโอบล้อมพร้อมขุนเขา หนีชีวิตวุ่นวายขลุมน

ยามเร็นหลบซ่อนภายใต้ละหาร จึงพบพานสัมผัสได้ตั้งใจปอง บนหาดทรายแห่งนี้มีเราสอง แสงเรืองรองส่องสวรรค์วันอรุณ คอยเป็นเพื่อนบังเงาให้อุ่น มาณอนหนุนธรรมชาติสะอาดใจ

เขาเหล็กโคน

เป็นหมุดหลักปักไว้บอกให้รู้ “เขาเหล็กโคน” เต้นสวยด้วยรูปลักษณ์ มองภูเขาเฝ้าคิดอธิษฐาน แม้คลื่นลมโถมกระหน่ำไม่นำพา ทั้งความรักทรัพย์สินไม่สิ้นหมด เหมือนภูเขาเนาอยู่คู่สาคร

ตอนนี้อยู่เขตแดนแคว้นแหลมลึก ตอกสลักหนักแน่นแทนวาจา ให้การงานมั่นคงตั้งภูผา คงเดินหน้าก้าวไปไม่สิ้นคลอน ทั้งลาภยศเลื่องลือชื่อกระฉ่อน เป็นคำพรส่งสู่ผู้มาเยือน

พาเขาค้อม

“พาเขาค้อม” น้อมพามา ค้อมเขา คอยบังเงาแดดฝนให้คนพัก
 เขาอบน้อมค้อมพามา รู้จัก ฝ้าทายทักแสงสวรรค์วันอรุณ
 พร้อมรอรบมหัสจรรย์เช้าวันใหม่ วันเวลาผันไปไม่หยุดหมุน
 มีสักครั้งกายใจได้สมตุล ลดความวุ่นวายใจไม่กังวล
 หยุดเวลาทิ้งไปปล่อยใจวาง อยู่ท่ามกลางธรรมชาติไม่ลืบน
 เต็มพลังบริสุทธิ์ไม่เปื้อนปน เพิ่มคุณค่าตัวตนตามหนทาง

เหลาหิน

ถึง “เหลาหิน” พลันเห็นเป็นเขาหิน จากต้นไม้เปลี่ยนผันเป็นหน้าผา
 พลันนึกถึงวันวานที่ผ่านมา อนิจจาไม่เนืองสักสิ่งอัน
 เป็นหินแปลกแทรกน้ำมาย้ำว่า ธรรมชาติเกิดมาเพื่อสร้างสรรค์
 เตือนสติอย่าเผลอตจนจนถึงวัน ต้องพลิกผันผิดคาดไม่อาจเดา
 เป็นเพราะความแตกต่างทางน้ำไหล ประคองให้เรือลอยรอบภูเขา
 นั่งในเรือเห็นภูเขาผ่านหน้าเรา จึงเรียกเหลาหินกันแต่นั้นมา

ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลแหลมสัก เริ่มดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เดิมนั้นพื้นที่ของบ้านแหลมสักเป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยป่าชายเลนและที่ราบสูงสลักกัน และมีต้นสักขึ้นอยู่จำนวนมาก ที่บริเวณแหลมหินที่ยื่นลงสู่ทะเล ชาวบ้านจึงเรียกที่แห่งนั้นว่า “แหลมสัก” ต่อมาได้มีประชาชนมาอาศัยอยู่มากขึ้น โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงในขณะนั้น เพราะความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเลนั่นเอง การอพยพตั้งรกรากครั้งแรก น่าจะเป็นกลุ่มชาวจีนและชาวมุสลิมจากมลายูจากบริเวณเกาะแก่งใกล้เคียงขึ้นมาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณริมฝั่งทะเล กลุ่มชาวจีนมาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำในตลาด ส่วนชาวมุสลิมก็มาตั้งบ้านเรือนอยู่กระจายตามริมฝั่งอื่นๆ จากการบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ พอประมาณได้ว่ามีการเข้ามาอยู่กันที่นี้กว่า 100 ปีมาแล้ว ในยุคแรกๆ การเดินทางสัญจรยังไม่มีถนนเข้าถึงตำบลแหลมสักได้โดยตรง จากอำเภออ่าวลึกนั้นมีถนนมาถึงบ้านคลองโคก ตำบลอ่าวลึกใต้ จากบ้านคลองโคกไปยังตำบลแหลมสักนั้นยังเป็นเส้นทางเดินเท้าเล็กๆ การเดินทางส่วนใหญ่ใช้การเดินทางโดยทางเรือจากตำบลแหลมสักมาขึ้นฝั่งที่คลองกลาง (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์เทศบาลอ่าวลึกใต้) ในเวลาต่อมาหน่วยงานราชการอำเภออ่าวลึกเห็นว่าตำบลแหลมสักเป็นตำบลที่ค่อนข้างกันดาร ห่างไกลจากอำเภอ การคมนาคมไม่สะดวก ราษฎรได้รับความเดือดร้อน จึงรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ในที่สุดจึงมีการก่อสร้างถนนสาย 4035 สายอ่าวลึก-แหลมสัก เริ่มสร้างครั้งแรกเดิมเป็นถนนลูกรัง ต่อมาได้มีการปรับปรุงเป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์จนถึงปัจจุบันถนนสายแหลมสักได้ก่อสร้างครั้งแรกก็เมื่อกว่า 60 ปีที่ผ่านมา

ย้อนกลับไปเมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา แหลมสักเกิดความเจริญอย่างรวดเร็ว มีตลาดเกิดขึ้นเพราะธุรกิจประมงที่เฟื่องฟู มีการทำประมงอย่างกว้างขวาง จนพื้นที่แหลมสักเป็นแพปลาขึ้นปลาจากทะเลของชาวประมงในย่านนี้ ส่งปลาขายไปทั่วประเทศ บางส่วนส่งออกต่างประเทศ จากการที่อยู่กันเป็นกลุ่มกระจายในพื้นที่เป็นชุมชนที่หนาแน่นมากขึ้น ปี พ.ศ.2516 นายชัยรัฐ จุกโมกข์ ตำแหน่งนายอำเภอ และนายอุดม จันทร์เจริญ นายอำเภออ่าวลึกคนต่อมา ได้มีการเสนอเรื่องการขอจัดตั้งตำบลแหลมสักขึ้น และพื้นที่หมู่ที่ 2, 3 และ หมู่ที่ 4 ขอตั้งเป็นสุขาภิบาล จนกระทั่งวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2517 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลในพื้นที่หมู่ที่ 3 และต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลแหลมสักจนถึงปัจจุบัน

แหลมชาวเล ถ้ำชาวเล

ทั้งแหลมถ้ำชาวเลคะเนได้
เคยมีคนอาศัยใช้ชีวิต
เห็นบันทึกเรื่องราวเล่าลือขิด
จากโลหิตยางไม้เป็นลายคน
สันนิษฐานถึงคนชนรุ่นก่อน
ใช้โถงถ้ำหลบซ่อนแดดลมฝน
สามพันปีให้หลังยังคงทน
เผยตัวตนทิ้งไว้เป็นลายแทง
บอกให้รู้เส้นทางมนุษย์ถ้ำ
กิจกรรมวิถีมีแถลง
ให้ผู้คนภายหลังหวังแจกแจง
ได้เป็นแหล่งศึกษาวิชาคน

ความเป็นมาของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนแหลมสัก

กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลแหลมสัก จากผู้นำของกำนันไซดีย์ โรมินทร์ กำนันตำบลแหลมสัก และคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนได้ประชาคมหมู่บ้าน และเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2553 มีการระดมทุนลงหุ้นของคนในชุมชน และเปิดสำนักงานท่องเที่ยว แต่ด้วยเหตุความขัดแย้งภายในชุมชนที่มีมาตลอด จากเหตุผลทางการเมืองท้องถิ่น และความไม่เข้าใจในการดำเนินงานการท่องเที่ยวของคณะกรรมการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่บกพร่องไป ทำให้ท่องเที่ยวของแหลมสักขาดผู้นำ ที่ม่น้ำที่ลุกขึ้นมาขับเคลื่อน ชาวบ้านแบ่งแยกออกเป็นฝักฝ่ายการดำเนินงานจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เมื่อคณะกรรมการก่อตั้งได้ประชาคมหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านได้เข้าใจเรื่องท่องเที่ยว ผลดีผลเสีย คณะกรรมการร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อดำเนินการออกแบบโปรแกรม และรูปแบบกิจกรรมต่อไป

จากการลงสำรวจของคณะกรรมการการท่องเที่ยวชุมชนแหลมสักร่วมกับเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก ก็สามารถทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1. ถ้ำชาวเลแหลมชาวเล มีภาพเขียนสีโบราณ
2. อ่าวเหินา เป็นจุดเรียนรู้วิถีชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน และแหล่งตกปลาของนักท่องเที่ยวอีกจุดหนึ่ง
3. เขาเหล็กโค่น จุดแวะชมธรรมชาติ และพายเรือคายัค
4. แหลมไฟไหม้ เป็นเพิงผาหินปูนที่ไว้เข้าไปในหน้าผา มองจากในเรือจะพบภาพเขียนสีโบราณต่างๆ
5. เสาคินบ่อนไซ จุดแวะชมธรรมชาติ
6. หาดทรายกลางน้ำ ลักษณะคล้ายแผนที่ประเทศไทยกลับหัว
7. หาดอ่าวซั้งซั้ง เดินสำรวจธรรมชาติ จุดเล่นน้ำ ด้านหน้าเป็นหาดทราย ป่าชายหาด ด้านหลังเป็นเขาหินปูน
8. ถ้ำผ้ามาน โถงถ้ำที่ถูกธรรมชาติป่าเขาซ่อนเร้นไว้อย่างแนบเนียน
9. ผาค้อม พบซากฟอสซิลหอยดิบเป็นการพบร่องรอยของยุคน้ำท่วมสูงยุคโฮโลซีน
10. ป่าเกาะ เกาะห้อง เหลาะปี่แหละ เป็นเกาะ หรือเขาหินปูนกลางทะเลที่ซ้อนกันเรียงกันในทะเล ประกอบด้วยผืนป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าภูเขาที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี

คนคู่-หัวใจแห่งขุนเขา

อันความรักคงมันนั้นมืออยู่
แม้โซดเขายังให้เห็นเป็นหัวใจ
อันความรักสักจิตพิศวาส
ไม่เลือกที่ถิ่นสถานกาลเวลา
ชวนคนรักพี่น้องเพื่อนสนิท
ให้ความรักจริงแท้แลมันคง

ภาพคนคู่เคียงกันบันทึกไว้
บอกเป็นนัยถึงความรักประจักษ์ตา
ไม่เลือกชื่อเชื้อชาติศาสนา
แม้กฎผาสังขรยังอ่อนลง
มาตั้งจิตอธิษฐานความประสงค์
อยู่ดำรงสืบไปไม่จืดจาง

อ่าวซิ่งซิ่ง

“อ่าวซิ่งซิ่ง” รังใจให้ต้องอยู่
จะชวนเจ้าเล่นน้ำน้ำชีวี
เป็นเวียงอ่าวเว้าไปในขุนเขา
ทะเลสีมรกตสดละไม
ปล่อยให้เวลาเดินไปไม่ตามติด
ทำใจโล่งโปร่งกายตามสายลม

หากมีเจ้าเคียงคู่อยู่ที่นี่
อยากหลีกหนีความวุ่นวายผ่อนคลายใจ
มีต้นไม้บังเงาโบกไหวไหว
มีชายหาดพาดไว้ให้รื่นรมย์
ไม่ครุ่นคิดสิ่งใดให้ทับถม
นั่งชื่นชมธรรมชาติตื่นตาชตา

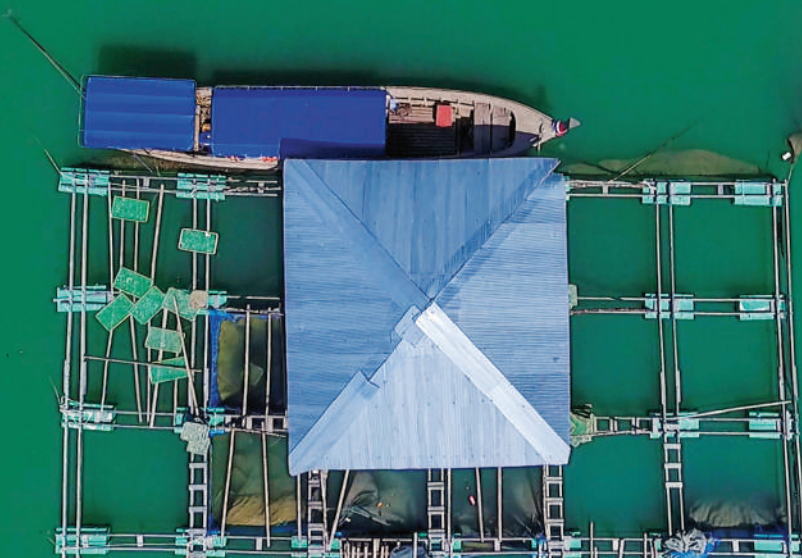
วิถีประมงพื้นบ้าน

บ้านแหลมลึกเป็นหมู่บ้านประมงชายฝั่ง ที่ผู้คนส่วนใหญ่หากินกับทะเล จึงเป็นชุมชนที่ผู้คนมีการสั่งสมภูมิปัญญา และวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านที่พึ่งพาธรรมชาติทางท้องทะเลอันตามันให้ผู้คนได้เรียนรู้และทดลองใช้ชีวิตชาวประมงที่นี่ กิจกรรมเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน

1. การดักหมึก
 2. การวางไซปู ไซปลา
 3. การวางอวนปู อวนกุ้ง อวนปลา
 4. การเลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น
 4. กิจกรรมอนุรักษ์ ปลูกป่า
- และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ธนาคารปูไข่

สาหร่ายพวงองุ่น @ อ่าวเหณา

กระชังปลาสาหร่ายพวงองุ่น แหล่งเชื้อจุนรายได้ให้ชาวบ้าน เศรษฐกิจชุมชนพอประมาณ แหล่งศึกษาดูงานการประมง อันสาหร่ายมากมีคุณประโยชน์ ทำอาหารจานโปรดตามประสงค์ ทั้งส้มตำน้ำพริกประกอบองค์ ล้วนเสริมส่งสุขภาพเอิบอาบกาย ทำเป็นเจลครีมทาบำรุงผิว ลดรอยริ้วรอยคล้ำรอยดำหาย จึงคุณค่าโดดเด่นเห็นมากมาย ช่วยผ่อนคลายกายใจให้เบิกบาน

กะปิ กุ้ง ตัก

ตักกุ้งเคยข้างเขาตอนเข้าตรู
ทำกะปิสะอาดสดรสละมุน
ป่าโกงกางแน่นหนาอาณาเขต
ทะเลในเชื่อมทางอย่างบรรจง
จึงจะได้กุ้งเคยด้วยการตัก
ได้ตัวกุ้งไม่ปนเปื้อนสิ่งใด

คือวิถีคงอยู่สืบสู่รุ่น
คลุกข้าวอุ่นอ่อมท้องสองกระตัง
กับนี้เวศเขตเขาเป่าประสงค์
น้ำขึ้นลงบ่งชี้วิถีไทย
ต้องตามลักษณะที่ว่าไว้
เป็นกลไกกะปิดีที่แนะนำ

ลักษณะเด่น

- พื้นที่เป็นแหลมที่ยื่นออกสู่ทะเลอันดามัน ในสมัยโบราณเต็มไปด้วยต้นสักป่าอันอุดมสมบูรณ์
- ชุมชนอพยพมาอาศัยเมื่อ 200 ปีก่อน ประกอบด้วย ชุมชนมุสลิม ชาวจีนพื้นทะเล และปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่ย้ายเข้ามาทำมาหากิน แม้ว่าเป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
- มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางโบราณคดีที่สำคัญ ได้แก่ ถ้ำชาวเล ที่เป็นจุดแวะพักของชาวเลหรือพวกอูรักลาโว้ยในอดีต และแหลมชาวเล มีเพิงถ้ำที่ด้านในมีกลุ่มภาพเขียนสีบนเพิงผา
- มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะทางธรณีสัณฐานที่โดดเด่น เช่น เสาหินบอนไซ เขาเหล็กโคน เขาไฟไหม้ และแหลมไฟไหม้
- มีเกาะ อ่าวและลากูนที่มีความสวยงามหลายแห่ง เช่น อ่าวน้ำบ่อ
- แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ปลาชนิดต่างๆ

กิจกรรม

- นำเที่ยวนั่งเรือหัวโทง ชมทิวทัศน์อันดามันจากอ่าวแหลมสัก
- พานักท่องเที่ยวดำน้ำ ชมปลาสวยงาม

เหลืองกระปิ @ เขาช้างหมอบ

“เหลืองกระปิ” ที่เก่า “เขาช้างหมอบ”
อาศัยรอบเชิงเขาเฝ้าภูผา
สีเหลืองสดดงามตามสมญา
รองเท้านารีสวยกล้วยไม้ไทย
แต่กาลก่อนผู้คนตื่นตื่นหา
ปิ่นภูผาเลาะลัดตัดกล้วยไม้
จำนวนลดถดถอยน้อยลงไป
ความสวยใสธรรมชาติก็ขาดตอน
มาบัดนี้ชาวบ้านร่วมฟูฟืน
ร่วมเพาะพันธุ์เพื่อคืนสู่สิงขร
คนกับป่าพึ่งพาเอื้ออาหาร
ความเดือนร้อนผ่อนหายมลายไป

Tundiwit Sivung

ยืนเป็นคู่คู่สง่า “เขาฝาแฝด”
 แม่น้ำถูกแดดแผดเผาให้เราร้อน
 อย่าได้หามายสองฉันจะลั่นคลอน
 ด้วยเราซ่อนหัวใจไว้คู่กัน
 ซึ่งความรักพันผูกถูกกำหนด
 ไม่มีลดตามกาลที่ผ่านผัน
 เป็นคู่คิดซัดขึ้นทุกคืนวัน
 สายลึ่มพันธ่แน่นเหนียวเป็นเกลียวกลม
 พรารถนามีคู่อยู่เคียงข้าง
 ออยากได้ผู้ร่วมทางอย่างเหมาะสม
 พรารถนาลูกแฝดไว้ชื่นชม
 จักได้สมความคิดไม่บิดเบือน

เขาฝาแฝด

ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก

- มีต้นทุนของประสพการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม การเริ่มต้นพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวชุมชนด้วยตนเองมาก่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 โดยร่วมกันก่อตั้งเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก ผู้นำคณะกรรมการหมู่บ้าน คนในชุมชน ได้ผ่านกระบวนการทำงาน แก้ไขปัญหาพร้อมกันมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ผู้นำและคณะทำงานหลายคนมีความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาก่อนแล้วเช่นกัน
- มีต้นทุนด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ความเป็นมาของการก่อตั้งชุมชนของไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู คนไทยเชื้อสายจีนจากโพ้นทะเล คนไทยพุทธท้องถิ่น ซึ่งเป็นสามวัฒนธรรมที่ยังคงมีและเป็นวิถีเดิมอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนบ้านคนจีนในตลาดแหลมสัก และชุมชนประมงชายฝั่งที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถสร้างเป็นเรื่องราวใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อสารทางการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งมีเรื่องราวภาพเขียนสีบนเพิงผาในทะเลให้เด็กศึกษาเรียนรู้อีกมากมาย
- มีต้นทุนข้อมูล ชุมชนได้มีการสำรวจเก็บข้อมูลที่สำคัญด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สร้างเป็นข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ในอำเภอและในจังหวัดกระบี่ไว้สมบูรณ์ในระดับหนึ่งแล้ว ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับทราบข้อมูลทางประวัติศาสตร์เรื่องเล่าพื้นบ้าน สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวได้ดีในระดับหนึ่ง
- มีต้นทุนด้านภูมิศาสตร์ที่เป็นปลายแหลมที่สำคัญของอ่าวลึก อดีตเคยเป็นเมืองท่าค้าขายและประมงที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ มีอ่าวกว้างใหญ่ เกาะแก่งมากมาย เป็นสัญลักษณ์ความโดดเด่นที่สื่อถึงความเป็นอ่าวพังงาได้ดี และสามารถเชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ได้ง่าย เช่น เกาะห้อง เกาะยาว เกาะปันหยี เขาตะปู หรือทะเลอ่าวนาง ทะเลกระบี่ นอกจากนี้ยังเป็นประตูเปิดสู่อันดามันที่ตั้งอยู่ด้านในของอ่าวพังงา มีเทือกเขาสลับทับซ้อนบังคลื่นลมได้ตลอดปี มีเกาะแก่ง หาดทราย วิวทัศนียภาพภูเขาหินปูนกลางทะเลมากมาย จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่เที่ยวได้ทั้งปี และสามารถเป็นจุดเชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในอ่าวพังงา
- มีต้นทุนด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เป็นที่รู้จักและเป็นเป้าหมายของสื่อมวลชนได้เข้ามาทำการประชาสัมพันธ์มาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 จนปัจจุบัน จนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในระดับที่ดีพอสมควร
- มีต้นทุนในการเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิต ทั้งปาล์ม ยาง ประมงพื้นบ้าน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้าน สามารถรองรับเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่ดีของผู้มาเยือน-สถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชน
- มีการทำงานเป็นระบบเครือข่ายเชื่อมโยงทุกระดับ ทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และในระดับกลุ่มจังหวัดอันดามัน มีการประสานงานสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและเครือข่าย สามารถสร้างโอกาสทางการตลาดและบริการให้มีมากขึ้น สอดรับกับการที่กระบี่เป็นเมืองท่องเที่ยว ประกอบกับหมู่บ้านมีแผนงานพัฒนาสู่ชุมชนท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยผ่านการประชาคมหมู่บ้านและกำหนดเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน

บุญเฮาส์

ณ อาคารซิโนโปรตุกีส
 ช่างประณีตงดงามมีความหมาย
 สื่อความคิดเล่าขานผ่านลวดลาย
 ปรางค์กษัตริย์ชื่อบุญเฮาส์ได้เล่าความ
 ได้เรียนรู้เรื่องราวชาวบาบ๋า
 จากฮกเกี้ยนล่องมาเมืองสยาม
 ถึงแหลมสักพักดูพอรู้ความ
 ว่าเขตคามถิ่นนี้เหมาะดีจริง
 ตัดสินใจตั้งหลักปักถิ่นฐาน
 แลสร้างบ้านผสานผสมนำชมยิ่ง
 ทั้งเสื้อผ้าอาหารตระการจริง
 ชุดผู้หญิงฮาหย่าโสภารพณ

วัดมหาธาตุแหลมสัก

องค์เจดีย์วัดแหลมสักเด่นสง่า
ส่องแสงแห่งศรัทธาสว่างไสว
สถิตฝังอันดามันอันกว้างไกล
แหล่งรวมใจชาวพุทธพิสุทธ์คาม

มัสยิดบ้านหัวแหลม

ด้านพี่น้องมุสลิมริมชายฝั่ง
ร่วมก่อตั้งศูนย์รวมศาสนา
มัสยิดบ้านหัวแหลมก่อเกิดมา
แหล่งศึกษาชีวิตอิสลาม

ศาลเจ้าแหลมสัก

ศูนย์รวมใจไทยจีนชนบ่าบ่า
ตั้งแต่ร้อยปีก่อนกว่ามาอาศัย
ศาลเจ้าซกโป้ซีเอี้ยที่คุ้มภัย
บันดาลให้ลูกหลานงานเจริญ

3 สาย 1 กลายเป็น

แม่คนที่มาต่างกันในวันก่อน
ไม่เคยช้อนแย้งกันจวบวันนี้
ยอมรับความแตกต่างอย่างที่มี
จึงวิถีสามสายไม่คลายเกลียว
จะไทยพุทธมุสลิมก็ยิ้มแย้ม
ชาวบ่าบ่าชื่นชมไม่โดดเดี่ยว
ทั้งสามสายคล้ายเห็นเป็นสายเดียว
จึงไม่เปลี่ยวทางฝันทุกวันเดิน
จะวันนี้วันนั้นหรือวันไหน
ยังร่วมจิตรวมใจไม่ห่างเหิน
จะปัญหาทั้งผองต้องเผชิญ
ชาวแหลมสักพร้อมเดินไปด้วยกัน

ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก

208 หมู่ 3 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ 81110

Tel.089-9978915

Facebook : ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก

Line : @tourlaemsak

Website : www.laemsak.com

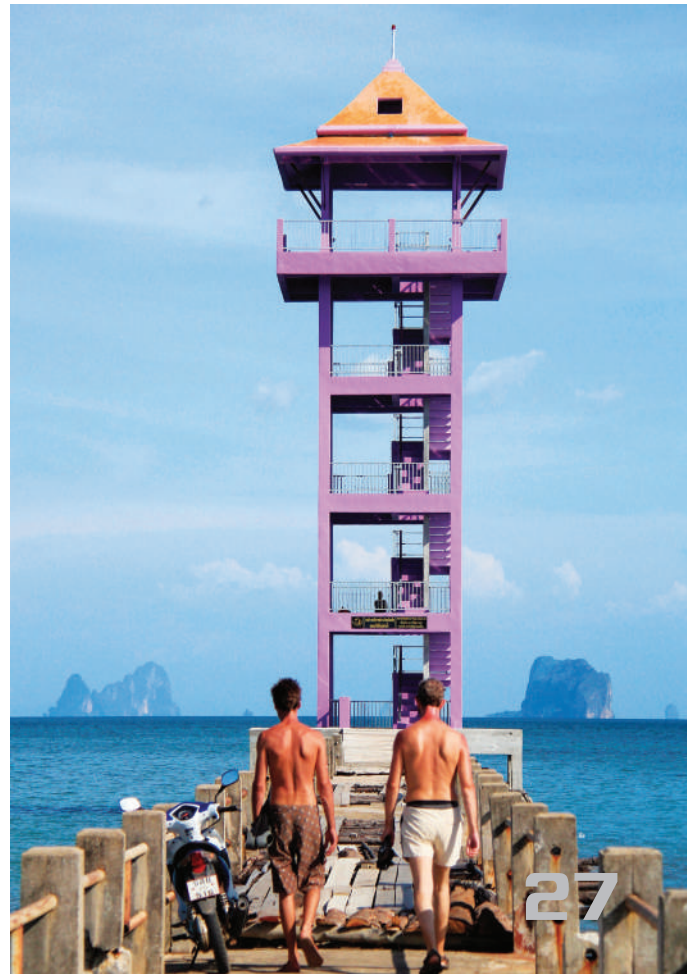
Email : laemsakcbt@gmail.com

หอมกลิ่นบุหงา **ตะลึง**

• ชัยพร จันทรหอม •

เรือหัวโทงอันตาบัน จากท่าเรือท่องเที่ยวหาดยาว นำพวกเราออกจากปากคลองมุ่งหน้าสู่เกาะลิบง(ตะลิบง, ปูเลาติบง, ภาษามลายูพื้นถิ่น) อันเป็นเกาะที่มีร่องรอยอดีต ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนที่ยิ่งใหญ่มีทุนทรัพยากร ชายฝั่งทะเลที่อุดมสมบูรณ์และมีเรื่องราวการอนุรักษ์พัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องกว่าสองทศวรรษ ทั้งตำนานการเก็บรังนกอีกแฉ่งที่น่าฉงน บุกหาตะลิบง ขวนแกำการเยี่ยมชม เสาะสืบ แกะรอย ค้นหา เป็นอย่างยิ่ง

เกาะใหญ่ที่สุด ของจังหวัดตรัง บริเวณปากแม่น้ำตรัง เมื่อมองในแผนที่ ปรากฏเด่นชัดอยู่ตรงเบื้องหน้าแล้ว หลังจากเรือโดยสารสาธารณะ เล่นฝ่าคลื่นทะเลงามใต้ฟ้าครามสดใส ผ่านมาราว 15 นาที ป่าไม้ชายเลนเขียวขจีทอดทิวยาวไปทางทิศตะวันออกจรดแหลมจุโหย อันเป็นแหล่งดูนกอันเลื่องชื่อ เยื้องไปด้านขวาคือภาพภูเขาเต็นสंगा ทำลมฝน แยมยิ้มต้อนรับผู้มาเยือนอย่างอบอุ่น ประหนึ่งปลุกเร้าความกล้าในหัวใจ เชิญชวนให้เดินทางขึ้นสู่สันยอดภูอันตระหง่านเพื่อชมทัศนียภาพเวียงอ่าวทะเลตรัง 360 องศาอย่างทำทนาย

เรือเข้าปากคลอง ผ่านทุ่งสีนหัวคน (การตัดหัวคนครั้งตรัง เมืองเก่ายุคโบราณ) เข้าเทียบท่าเรือบ้านพร้าว เสียงเพลงรองเง็ง บุกหาดต้นหยง กลองรำมะนา และซอไวโอลิน แว่วหวานมาในสายลม ภาพเรือสำเภา ค้าปลิงทะเล รังนก ข้าง น้ำผึ้ง เครื่องเทศฯ และ ผู้คนจอบแจ ค้าขายครั้งกระโน้นวาบขึ้น และเรื่องราวการชุมนุม ทำเรือไปร่วมรบศึกกลาง ยุคต้นรัตนโกสินทร์ ก็ตามมาดั่งย้อนเวลา หาดอดีต ชาวเกาะขนข้าวของขึ้นจากเรือ แล้วบ้างนั่งมอเตอร์ไซด์ บ้างมีรถกระบะมารับส่งขนส่งสิ่งของสัมภาระ มุสลิมตาหวาน บริการสามล้อพ่วงนำเที่ยว ได้มาต้อนรับสอบถามถึงเป้าหมาย ของคณะ เมื่อพูดคุยเข้าใจตรงกันแล้ว ก็เริ่มเดินทางผ่านชุมชน ทำเรือที่มีบ้านเรือนขาวประมวงกว่าสามสิบลีคร้วเรือนเรียงรายสองฟาก สู่ชุมชนโคกสะทอน หาดทรายแก้วที่มีการทำสวนยางพาราเป็น ส่วนใหญ่ และถึงจุดหมาย ชุมชนบาตูปูเต๊ะอันเป็นชุมชนท่าเรือเก่า ครั้งอดีต เส้นทางท่าเรือกันตัง-พระม่วง-บาตูปูเต๊ะ ชั่วครู่เดียว หมู่คณะก็ถึงที่พัก ชาวบ้านโฮมสเตย์ ท่ามกลางบรรยากาศชุมชน พื้นถิ่นวิถีวัฒนธรรมมลายูมุสลิม ณ ตะลิงบิง ที่มีอาชีพประมง พื้นบ้าน ออกทะเล ตกปลา วางไซหมึก วางอวนกุ้ง อวนปู หาทอหย ผสมผสานการทำสวนยาง การค้าขาย การเกษตรและอื่นๆ อย่างหลากหลาย และมีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนคล้ายๆ ย่าน การค้าของชุมชนเมืองต่างๆ

การท่องเที่ยวชุมชนกรีนนี่ เริ่มต้นหลังอาหารมือเที่ยง
เส้นทาง ชม ชิม เชียร์ ที่ได้หรือกันในวงรับประทานอาหาร เริ่มต้นด้วย
ท่องเที่ยวชมธรรมชาติชายทะเลน้ำใสที่หาดทุ่งหญ้าคา นอนพักผ่อน
ทอดสายตาดูสะพานหิน แดดร่มลมโขย สัมผัสวิถีชุมชนอ่าวบาตุ-
หาดทรายแก้ว เรียนรู้วัฒนธรรม การต่อเรือ และการทำเครื่องมือประมง
พื้นบ้าน หรือจะเดินสะพานไปขึ้นหอ 5 ชั้นชมแหล่งพะยูน หญ้าทะเล
ชมเกาะรังนก เกตุรา หลาวเหลียง และแวะสภากาแฟยามบ่ายแก่ๆ
กับเจ้าบ้าน ได้รับรู้เรื่องราวน่าประทับใจที่เป็นดอกผลจากการท่องเที่ยว
ชุมชนที่ทำให้เกิดกลุ่มผู้หญิงตะลึงเบงแก่งงานพัฒนารวมกลุ่มจิตอาสา
ช่วยสังคม งานมัสยิด งานโรงเรียน ขณะที่ฝ่ายผู้ชายจะดูแลเฝ้าระวังการ
อนุรักษ์แหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเลและพะยูนอย่างหยิ่งลึกในวิถีชีวิตและ
ส่งผลให้ทะเลย่านนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยกุ้ง หอย ปู ปลา ปิดท้ายนัด
มื้ออาหารค่ำสไตล์โฮมสเตย์

ปูม้าตัว ปูม้าตัวกะทิ แกงส้มปลากะพง
อินทรียทอดน้ำปลา ต้มหมึกดำ หอยชักตีน
ผักเหลียงผัดไข่ ต้มผักมะเขือ น้ำชุบเคย
กุ้งแห้ง เมนูอร่อยจากทะเลสด ผักสด
ปลอดสารเคมี ฝีมือแม่บ้านบุหงาตะลึง
แท้ๆ มือเหย้าเยือน กินไปคุยไป อยากรู้อะไร
ถามได้ อยากรบออะไร เล่าสู่กันฟัง เสน่ห์
ท้องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์ เก๋ไก๋จิงตะลึง
ยังกะลุยจริง อิ่มแล้วไม่หน้าใจ จะไปเดิน
สบายๆ รับลมทะเล นับดาว ที่สะพานบาตุ
หรือจะไปฟังเสียงซอไวโอลินและเพลงรองเง็ง
หรือจะไปเจาะลึกสภากาแฟเที่ยงคืน หรือ
จัดทริปพิเศษ ไปลงอวน ตกปลา หาหอย
แลดูหยง(ชมพะยูน) ก็นัดแนะตกลงกันเอง
แบบสบายใจ ทริปตะลึงสบายๆ ปลอดภัย
หายห่วงทุกเรื่องราว... ดั่งบทเพลงที่ก้องบ้าน
สะนุ่นเมือง... ว่า...

หาดทรายยามเย็น ฉันทเล่นบินหลาบอง สาดซัดสีทอง มองทั่วไปในภา
สายลมเย็น ยามอาทิตย์จะลับฟ้า ผุงพะยูน โลมา ยังรักเกาะลิบง
หยง หยง ไทร หลำน้อง บินหลาบอง ที่เกาะลิบง ยามน้ำลง
เกาะลิบง สวยเหมือน บินหลาบองฯ
(จ๊อป บรรจบ)

บุหงาต้นหยง หยงน้องนอ ซ้อดอกเมร บุหงาต้นหยง หยงน้องนอ ซ้อดาหลา
บุหงาต้นหยง หยงน้องนอ ซ้อชบา บุหงาต้นหยง หยงน้องนอ ซ้อปาหนัน
บุหงาต้นหยง กำปงสวยเหอ ดอกเมร (ซ้า)
พี่ไปไร่รอดเสียแล้วเด โถกเหน น้ำตาปลาดุหยง สวยเหอ
ตักข้าวใส่หวัк ไม่เห็นคนรัก กินข้าวไม่ลง (ซ้า)
โถกเหน สาวสาว ตะลิบง หลบบ้านไม่ลง แล้วสวยเหอฯ
(นิรนาม อันดามัน)

ติดต่อประสานงาน

ชาวีนา ลิบงโฮมสเตย์

นางหะมินะ หลันหน๊ะ **087-6223147**

ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง

นายอิสมาแอน เบ็ญสะอาด **086-9437669**

ปริศนา **เขาหลัก**

• ชัยพร จันทร์หอม •

“

เขาหลักมีหยักสองลวด
มีทองสองขวดอยู่ใต้ลวดหยัก
มีมดแดงเฝ้าทองสองขวด

”

มีคำบอกเล่า สืบต่อกันมาของชาวบ้านเขาหลัก ถึงปริศนาคำทายลายแทงชุมทรัพย์โบราณ ที่รอผู้มีบุญญาบารมีมาไขรหัสคำทายเพื่อค้นหาทองคำที่ถูกซ่อนไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่งในบ้านเขาหลัก คำบอกเล่าที่สืบต่อกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่านี้ ทำให้พวกเราตาลุกวาว ในวงคุยสนทนาที่ผู้ใหญ่สวัสดิ์ ขุนนุ้ย และชาวบ้าน ที่เล่าเรื่องราวบ้านเขาหลักให้พวกเราได้ฟัง ณ บ่ายแก่ๆ ที่ได้นัดพบกัน

บ้านเขาหลัก ชุมชนเล็กๆ วิถีเกษตรริมเทือกเขาบรรทัดที่ถูกโอบล้อมด้วยขุนเขาปกคลุมด้วยไม้ใหญ่ครึ้มเขียวรอบทิศทางของหมู่บ้าน ยิ่งในยามเช้าภายหลังคืนวันฝนตกหมอกขาวโพลนจะปกคลุมทั่วแทบทั้งพื้นที่ ชุมชนนี้เมื่อครั้งยุคสงครามประชาชนถูกเรียกว่าเป็นพื้นที่สีแดง บ่งบอกพื้นที่ต่อสู้ทางความคิดและกำลังอาวุธระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐไทยอย่างเข้มข้น ด้วยเส้นทางสัญจรเข้าหมู่บ้านในอดีตมีเพียงเส้นทางเดียวและยากลำบาก บ้านเขาหลักจึงเปรียบเสมือนแดนสนธยาในหุบเขาดันน้ำคลองลำภูรา-แม่น้ำตรัง

แต่ปัจจุบัน การเดินทางไปยังชุมชนบ้านเขาหลักกลับเป็นไปอย่างง่ายดาย ใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณครึ่งชั่วโมงจากตัวเมือง ขับรถไปตามถนนเส้นทางสายตรัง-น้ำผุดระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร ไปจนถึงทางแยกวัดภูเขาทองให้ขับตรงไปอีกประมาณ 300 เมตร จนเห็นป้ายทางเข้าบ้านเขาหลักให้เลี้ยวซ้ายขับไปตามถนนเข้าสู่หมู่บ้านผ่านสวนปาล์ม และสวนยางพาราพืชเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน ขับตรงไปเรื่อยๆ เราเริ่มพบไม้ดอกไม้ประดับที่ถูกปลูกและดูแลจัดแต่งอย่างเรียบร้อย อีกอึดใจเดียวเราก็ถึงประตูทางเข้าหมู่บ้าน มีป้ายต่างๆ บ่งบอกความเป็นหมู่บ้านต้นตัวพัฒนายุคใหม่เรามองไปสองข้างทางทิวแถวรั้วไม้ดอกไม้ประดับ สลับกับพืชผักสวนครัวและป้ายชื่อเจ้าของบ้านที่เขียนไว้อย่างชัดเจนสัมผัสแรกที่ชวนสะดุดตาถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนในชุมชน

คำถามเกี่ยวกับชุมชนบ้านเขาหลักผุดขึ้นมารอค้นหาคำตอบ...

พวงิสา เลี้ยวซ้ายขับตรงตามเส้นทางอีกประมาณ 200 เมตร พวกเราก็ไปถึงจุดประสาณของกลุ่มล่องแก่งบ้านเขาหลัก ซึ่งตั้งอยู่ในศาลาเอนกประสงค์ของชุมชน อันเป็นบริเวณเดียวกับโรงเรียนบ้านเขาหลัก โรงเรียนสวยในหุบเขา

วันดี คณะของพวกเรามาถึงตอนบ่ายแล้ว แกนนำกลุ่มออกมาต้อนรับทักทายไม่นานผู้ใหญ่สวัสดิ์ก็ติดตามมาถึง และช่วงก่อนลงพิสูจนล่องแก่งเขาหลัก ผู้ใหญ่ก็เล่าให้ฟังถึงที่มาที่ไปของชุมชนที่ได้ทำกิจกรรมล่องแก่งว่า ย้อนกลับไปเกือบ 2 ปีที่แล้ว เกิดวิกฤตราคาขายพาราตกต่ำมาก ด้วยความเป็นผู้นำชุมชนจึงพยายามหาทางออก คิดทำอย่างไรจะสร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน โดยแรกเริ่มก็ชวนคิดกันกับกลุ่มแกนนำกลุ่มเล็กๆ ในชุมชนจนได้ความคิดการทำล่องแก่ง เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีสายน้ำที่สมบูรณ์ ดอกผลของการทำงานอนุรักษ์รักษาป่าด้วยจิตอาสาด้วยน้ำพักน้ำแรงของคนในชุมชนมาอย่างต่อเนื่องกว่า 20 ปี ด้วยชุดทีมงานที่หัวใจสู้ จึงริเริ่มกิจกรรม “การล่องแก่งบ้านเขาหลัก” ผู้ใหญ่สวัสดิ์เกริ่นให้เรารับรู้เพียงคร่าวๆ ด้วยรถที่จะรับเราไปยังจุดปล่อยล่องแก่งพร้อมแล้ว

รทมาส่ง พวกเราที่จุดปล่อยตัวเชิงสะพานในหมู่บ้าน เรือคายัค ถูกทยอยเอาลงน้ำ ฝายเรือพร้อม พวกเราให้สัญญาณพร้อม การล่องแก่งก็เริ่มต้น

เรือคายัค 4 ลำ เล่นไปเป็นขบวน สัมผัสความพิเศษของเส้นทาง ล่องแก่งกว่า 4 กิโลเมตร คือความงามของโตรกหินผาและประติมากรรม โขดหิน ความร่มรื่นเขียวครึ้มของต้นไม้ป่าที่รายเรียงอยู่สองฟากฝั่ง สายน้ำ เมื่อพายเรือคายัคล่องผ่าน จึงคล้ายดังหลุดเข้าไปในมิติ การผจญภัยดินแดนโบราณ ความต่างไม่เหมือนใครของทัศนียภาพและ ภูมิทัศน์สายน้ำแห่งนี้ รอให้นักท่องเที่ยวได้มาพิสูจน์ความมหัศจรรย์ และไขปริศนาค่าทายบ้านเขาหลักด้วยตนเองสักครั้งหนึ่ง

กิจกรรม เชิงการท่องเที่ยวชุมชนวิถีอนุรักษ์ก่อตัวแทรกเข้ามา เป็นดั่งหน่อไฟที่กำลังเจริญงอกงามเติบโตเสริมความแข็งแกร่งด้านความร่วมมือความสามัคคีของชุมชนในการร่วมมือพัฒนา การเสริมรายได้ แก่ครัวเรือน และอุดมการณ์อนุรักษ์ป่าต้นน้ำของที่นี่ให้เข้มข้นและหนักแน่นดังขุนเขาที่ล้อมรอบนึ่งสงบอยู่นั้นเทียว

นอกจากนี้ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบกิจกรรมผจญภัย ก็จะมีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติไปตามแนวเส้นทางอนุรักษ์ ชื่นชมธรรมชาติความสมบูรณ์ของแมงไม้ที่ชุมชนช่วยกันรักษาไว้ กว่า 20 ปี รวมถึงชมความงามของหินงอกหินย้อยภายใน ถ้ำน้ำลู ถ้ำม่านลิเก ถ้ำที่ซ่อนตัวอยู่ในภูเขากลางป่า และถ้าเวลา เหมาะเจาะในยามเย็นก็จะสามารถชมฝูงค้างคาวแม่ไก่นับพัน นับหมื่นที่กลับคืนรัง

ปิดท้ายเส้นทาง ด้วยการไปนมัสการพระพุทธรูป สีทไสยาสน์ทรงเทริดมโนราห์ ที่วัดภูเขาทอง ซึ่งตั้งอยู่ประตูทาง เข้าชุมชน ซึ่งวันสงกรานต์ของทุกปี หรือตอน 8 ค่ำเดือน 5 จะต้องมีคณะมโนราห์ มารำถวายต่อหน้าองค์พระนอนเป็นประจำ สนุกกาย อิ่มเอมใจกับการท่องเที่ยววิถีชุมชนวิถีบ้านเขาหลัก

ติดต่อประสานงาน
ผู้ใหญ่สวัสดิ์ ชุนนัย
082-4204691

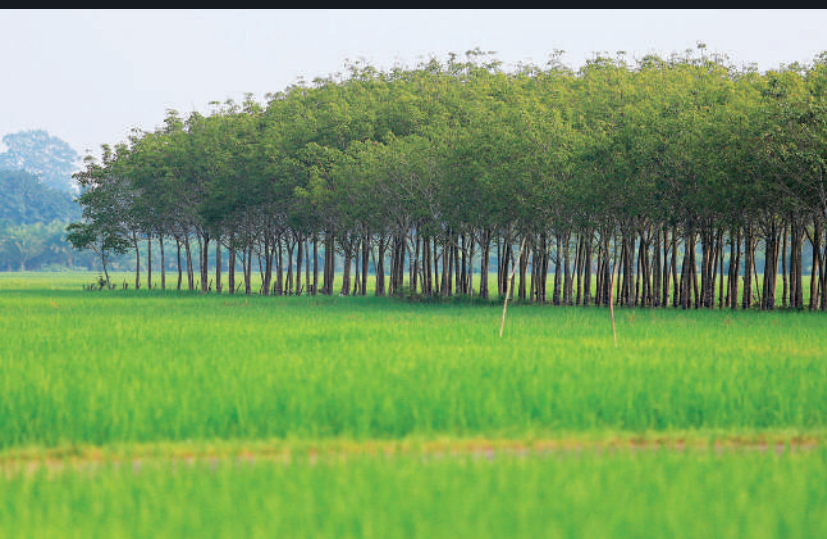

พ่อบ้านกำลังหาบต้นกล้าที่พร้อมการปักดำในบึงนา ... ภาพโดย: วาณิช สุนทรนนท์

สานสายใยในวิถี นาห่มันศรี วิถีตรังนา

• พรองค์อินทร์ ธาระธนะผล และเชภาคร จันทรหอม •

หากจะเอ่ย ถึงตำบลนาห่มันศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิมที่ตั้งห่างจากตัวเมืองจังหวัดตรังไปทางทิศตะวันออกเพียง 10 กิโลเมตร ชุมชนนาห่มันศรีมีชื่อเสียงด้านการทอผ้าพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์และลวดลายของตนเอง จึงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในนาม “ผ้าทอนาห่มันศรี” อาชีพหลักของชาวบ้านตั้งแต่ครั้งอดีต คือ การทำนาข้าว ปัจจุบันมีการผสมผสานทั้งการทำนา ทำสวนยางพารา นาหญ้า ทำสวนทำไร่ ปลูกพืชผัก แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ก็ยังคงผูกโยงกับวิถีนา

ทุ่งนาข้าวแตกกอเขียวขุ่น
ภาพโดย: วาณิช สุนทรนนท์

อรุณรุ่งที่นาหมื่นศรีในช่วงเทศกาลงานลูกลม
ภาพโดย: ปกรณ์กานต์ ทยานศิลป์

กระสวยบรรจุเส้นด้ายเล็กๆ สำหรับการทอผ้า
ภาพโดย: วริษา เดชธราดล

“หมื่นศรีและหมื่นเส้น
มาสอดสร้างสลบสี
นานเนิ่นเกินร้อยปี
นาหมื่นศรีสร้างตำนาน

ลวดลายเอกลักษณ์
ประกาศศักดิ์ศิลป์พื้นบ้าน
ทอรั้งถักวิญญาน
सानคุณค่าผ้าเมืองตรัง”

อาจารย์สุนทรী สังข์อุยุทธ์
อดีตหัวหน้าหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ ตรัง

เรื่องราวของครูผ้าทอนาหมื่นศรี อีกหนึ่งเรื่องราวที่ถูกบอกเล่า
ในพิพิธภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรี ... ภาพโดย: วริษา เดชธราดล

ชาวนากำลังหว่านเมล็ดพันธุ์
เพาะกล้าต้นฤดูทำนา
ภาพโดย: วานิช สุนทรนนท์

ชุมชนนาหมื่นศรี มีเรื่องเล่า
กันมานานหลายชั่วอายุคน ย้อนหลังไป
ในสมัยที่ยังปกครองในระบบ เวียง วัง
คลัง นา ขณะนั้นเมืองตรังมีที่หลวง
อยู่หนึ่งแปลงเป็นที่นา ที่นาแปลงนี้มี
ผู้ดูแลการทำงานพร้อมบริวาร วัว ควาย
ผู้คนที่ใช้แรงงาน ท่านมีตำแหน่งเป็น
ท่านหมื่น ภรรยาท่านชื่อศรี มีบ้าน
ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันตกของฉางข้าว ส่วน
ที่นาหลวงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก
ของฉางข้าว (บ้านฉางในปัจจุบัน)
กาลเวลาเปลี่ยนไปท่านหมื่น ย้ายศรี
เมื่อเสียชีวิตไปแล้ว ในฐานะท่านเป็น
ผู้ดูแลนาชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านนา
หมื่นศรี” จนถึงทุกวันนี้

ข้าวหุงหม้อดิน
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

ข้าวกล้องสีครั้งแรกจาก “ครกสี”
(เครื่องสีข้าวภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม)
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

ข้าวสารแปรรูปผลิตภัณฑ์
ของครอบครัวชาวนา
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

ลายผ้าโบราณที่เก็บรักษาและให้นักท่องเที่ยวได้ชมกันที่พิพิธภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรี
ภาพโดย: วริษา เดชธราดล

“ผ้าทอนาหมื่นศรี” มีประวัติมายาวนานประมาณ 400 ปี เป็นผ้าทอมือด้วยเทคนิคการเก็บตะกอก สร้างลวดลายด้วยการทอยกเขา เพื่อเสริมเส้นพุ่งพิเศษ ซึ่งเป็นการทอลวดลายแบบเดียวกับการทอเทคนิค “ขิด” ในภาคอีสาน แต่ในภาคใต้จะเรียกผ้าที่มีการยกตะกอกทั้งหมดในท้องถิ่นว่า “ผ้ายก” โดยใช้เครื่องมือที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้านด้วยกึ่งพื้นเมืองที่เรียกว่า “ทูก” ด้านลวดลายมีความงดงามเป็นเอกลักษณ์ของตนเองตามศิลปะท้องถิ่นและมีการสืบทอดการทอผ้ามาอย่างต่อเนื่องในชุมชนมาหลายชั่วอายุคน จนปัจจุบัน

สถานที่สำคัญ อีกแห่งของนาหมื่นศรีคือ “ถ้ำเขาช้างหาย” ตั้งอยู่กลางทุ่งนาในพื้นที่หมู่ที่ 5 มีทิวทัศน์ที่สวยงาม โดยมีถ้ำเล็กใหญ่จำนวน 6 ถ้ำที่เชื่อมโยงเส้นทางถึงกันประมาณ 400 เมตร ได้แก่ ถ้ำช้างหาย ถ้ำเพกา ถ้ำทราย ถ้ำโอง ถ้ำลม ถ้ำแม่เผาคาลัย ทั้งหกถ้ำนี้ภายในโถงถ้ำยังคงความสวยงามของหินงอกหินย้อยจำนวนมาก

ความงามของลวดลายผ้าทอนาหมื่นศรี
ภาพโดย: โอภาส หมดหลู

ความงามของหินงอกหินย้อยในโถงถ้ำโบราณถ้ำเขาช้างหาย
ภาพโดย: โอภาส หมดหลู

ในฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว มีอีก
 หนึ่งวิธีที่อยู่คู่คนนาหมีนศรีคือการ
 เล่น “ลูกกลม” การละเล่นพื้นบ้าน
 ของชาวนาที่ยังคงสืบทอดภูมิ
 ปัญญามาอย่างต่อเนื่อง ในตำบล
 นาหมีนศรีและหลายพื้นที่ใน
 จังหวัดตรัง ปัจจุบันพัฒนาเป็น
 เทศกาลประจำปีที่สำคัญ คืองาน
 เทศกาล “แลลูกกลม ชมถ้ำเขา
 ช้างหาย” จัดในระหว่างเดือน
 มกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์
 ของทุกปี นักท่องเที่ยวจะได้ชม
 ความงามของถนนลูกกลม เสียง
 ลูกกลมที่ดังกังวานหวีดหวิวทั่ว
 ท้องทุ่ง พร้อมกับรับลมชมวิวทุ่ง
 นาข้าว

คนกับลูกกลม ... ภาพโดย: ปกรณ์กานต์ ทยานศิลป์

วิถีชีวิตตรังนา
 คนกับวัว ที่ยังเห็นได้ที่นี่
 ภาพโดย: ปกรณ์กานต์ ทยานศิลป์

ทิวแถวลูกกลมยาวสุดสายตาในช่วงเทศกาล
 “แลลูกกลม ชมถ้ำเขาช้างหาย”
 ที่จะจัดกันในช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
 ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ของทุกปี
 ภาพโดย: Pawina Triratphan

ลีลาท่าทางความสุขของผู้เข้าแข่งขัน
ประกวดลูกกลมกำลังเดินไป “ทง” ลูกกลม
ภาพโดย: Pawina Tiratphan

ลุงประเสริฐ คุมหมูน
ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนนาหมื่นศรี
ผู้บุกเบิกถ้ำเขาช้างหาย และริเริ่ม
จัดเทศกาลงานลูกกลมนาหมื่นศรี
ภาพโดย: ปกรณ์กานต์ ทยานศิลป์

งานฝีมือช่างแกะสลัก “หัวมีดฤๅษี”
ที่เป็นของฝากของชุมชน แต่ต้องจองคิวล่วงหน้า
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

ทิวลูกกลมกับนักปั่นที่มาสัมผัสความงาม
ในช่วงเทศกาลงานลูกกลม
ภาพโดย: ปกรณ์กานต์ ทยานศิลป์

ลูกหยีตากแห้งรอปแปรูปเป็นผลิตภัณฑ์ของฝาก
ภาพโดย: โอภาส หมดหลู

สำหรับ ของกินของฝากพื้นถิ่นของที่ระลึก
ในชุมชน นอกจากจะมีผ้าทอและผลิตภัณฑ์
แปรรูปจากผ้าทอหนาหมื่นศรีแล้ว ยังมีลูกหยีกวน
ลูกหยีฉาบ เครื่องแกงตำมือ ตำมมิดเกาะหัวฤๅษี
รวมถึงข้าวสารพื้นเมืองสายพันธุ์ต่างๆ ที่ปลูก
ในพื้นที่ เช่น ข้าวพันธุ์นางเอก พันธุ์ขาวรวงยาว
ข้าวเล็บนก เป็นต้น อาหารในท้องถิ่นขึ้นชื่อ
ได้แก่ แกงขมิ้น แกงพริก ยำยอดมะม่วงหิมพานต์
หมี่ขาวผัดกะทิกุ้งแห้ง หากได้ลิ้มชิมรสสักครั้ง
จะติดใจไม่รู้ลืมเลยทีเดียว

ลูกหยีฉาบน้ำตาลผลิตภัณฑ์
พื้นบ้านของฝากของกลุ่ม
แม่บ้านในชุมชน
ภาพโดย: โอภาส หมดหลู

บรรยากาศยามเช้ากับเส้นทาง
ปั่นจักรยานในช่วงเทศกาลลูกกลม
ภาพโดย: Pawina Triratphan

ภาพคุ้นตาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผ้าทอนาหมื่นศรีกับการทอผ้าที่โรงทอผ้าชุมชน
ภาพโดย: วริษา เดชธราดล

วันนี้ กับพลังของชุมชนท้องถิ่นที่ร่วมกัน
รักษารากเหง้าทางวัฒนธรรมวิถีการทำนา
สืบสานการทอผ้า รวมถึงการเล่นลูกกลม
นับเป็นต้นทุนสำคัญของชุมชนนาหมื่นศรี
ที่ยังรอดต้อนรับทุกท่านได้ลองมาสัมผัสสร้าง
ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ดื่มด่ำวิถีนา เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

ติดต่อประสานงาน

นางอรอบ เรืองสังข์

081-4764318, 075-583524

Nameunsri.trang@hotmail.com

ลำขนุน

• เชภาดร จันทร์หอม •

ทัศนียภาพที่จะติดตราตรึงใจคุณไปอีกนาน
กับยามเช้าที่สายหมอกขาวตัดกับทิวเขาเขียว
ภาพโดย: คณาคุณ วรภูมิ

ณ...ริมเทือกบรรทัดขีดขีดวาด
ธรรมชาติองอาจภูเขาเขียว
แมกไม้ใหญ่ธารน้ำใสไหลกลมเกลียว
ก่อชีวิตสีเขียวเกี่ยวสัมพันธ์

สายน้ำ สายธารชีวิต
ที่หล่อเลี้ยงคนลำขนุน
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

น้ำตกสายรุ้ง
อีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง
ในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

แปลงไร่นาสวนผสมของผู้ใหญ่หนูอิม ปานนิล
แปลงเรียนรู้การพึ่งตนเองของวิถีเกษตรที่ทำเป็นตัวอย่าง
ให้ลูกบ้านในชุมชนได้เรียนรู้ และเปิดต้อนรับนักท่องเที่ยว
และผู้ศึกษาดูงานอย่างเป็นทางการ
ภาพโดย: โอภาส หมดผล

“หมาก” พืชตระกูลปาล์มสร้างรายได้เสริมในสวนผสมผสาน
ภาพโดย: โอภาส หมดผล

เมนูพื้นบ้านแบบง่ายๆ
สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยววิถีชุมชน
ภาพโดย: โอภาส หมดผล

ที่พักลำหูนโฮมสเตย์ให้บรรยากาศเป็นกันเอง
เหมือนไปนอนบ้านญาติ
ภาพโดย: โอภาส หมดผล

ชุมชนนิเวศน์ต้นน้ำงามคุณค่า
ลำหูนงามสง่ามากสีสัน
เกษตรอินทรีย์ชี้ทิศคิดร่วมกัน
อนุรักษ์สร้างสรรค์เป็นครรลอง

เส้นทางเดินของผู้พิชิตภูผาหมอก
ภาพโดย: คณาคุณ วรภูมิ

สูงเสียดฟ้าภูผาหมอกบอกขานขับ
ตะวันลับขอบฟ้าทะเลสอง
สักคราหนึ่งทวยทำให้มาลอง
ทะเลหมอกงามต้องจิตจดจำ

ความงามระหว่างทางเดินป่าไปยังภูผาหมอก
ภาพโดย: คณาคุณ วรภูมิ

ป่าสมบูรณ์น้ำสมบูรณ์เพิ่มพูนสุข
ชุมชนลูกปลุกศรัทธาคคุณค่า
แหล่งเรียนรู้พลังงานน้ำรัฐหนุนนำ
ประหยัดล้ำเตาลุงพื้นคั้นเงินตรา

“เตาพื้นลุงพื้น”
เตาประหยัดพลังงานภูมิปัญญา
ภาพจาก: อปต.นาชุมเห็ด

โรงไฟฟ้าพลังน้ำ “ลำขนุน”
ที่เกิดจากแผนพลังงานชุมชน
ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนของรัฐ
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

มรดกวัฒนธรรมนำสืบสาน
มโนราห์ปลุกวิญญาณให้ค้นหา
โนราไกลนเล่นล้อเลียนวิชา
แกะรูปหนังภูมิปัญญาบรรพชน

เยาวชนสืบสานมโนราห์
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

“โนราไกลน” การแสดงพื้นบ้าน
ล้อเลียนมโนราห์คณะเดียวในจังหวัดตรัง
ภาพจาก: อบต.นาขุมเห็ด

ภูมิปัญญาแกะรูปหนังตะลุง
ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

วิถีชีวิตชาวสวนยางพารา
ริมเทือกเขามรรัตน
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

ไร่นาสวนผสมบ่มความคิด
แหล่งเรียนรู้ดูจิตไม่สับสน
ปรัชญาพอเพียงเลี้ยงชีพตน
สร้างปัญญาผู้คนชนเป็นไท

การเลี้ยงผึ้งโพรง อีกหนึ่งรายได้เสริม
ในแปลงเรียนรู้ไร่นาสวนผสม
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

“พืชพื้นบ้าน อาหารเป็นยา”
ผักเหียงพืชพื้นถิ่นที่ชาวบ้านปลูกไว้
ในสวนยางพารา เป็นทั้งรายได้เสริมและเมนูประจำบ้าน
ภาพโดย: โอภาส หมดเหตุ

ก๋อตลาดต้นน้ำนำคุณค่า
ของกินใช้รู้หาทั่วถิ่นใกล้
เพิ่มรายได้ชุมชนปนน้ำใจ
พื้นที่เด็กสร้างไว้ให้ชุกชน

พ่อค้าแม่ค้าในชุมชน
พร้อมต้อนรับผู้มาเยือน
ภาพโดย: วาณิช สุนทรนนท์

สนามเด็กเล่นของเด็กๆ
ภาพโดย: วาณิช สุนทรนนท์

บรรยากาศสบายๆ ตลาดต้นน้ำลำขนุน
ภาพโดย: สุรินทร์ อุดมผล

ภาชนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
ภาพโดย: วาณิช สุนทรนนท์

ลำขนุนอ่อนไอรักชกนำมิตร
ลำขนุนไมตรีจิตมิสับสน
ลำขนุนเที่ยวไทยวิถีชุมชน
ลำขนุนเชิญมายลอีกสักครา

การติดต่อประสานงาน
ผู้ใหญ่อิม ปานนิล
085-478 1044

สรุปสาระสำคัญของ

ขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

หนังสือ **เดิมความสุขให้หัวใจ ไทยไทย เทียวชุมชน** เกิดจากการประมวล สรุป สังเคราะห์ จากการนำกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพไปประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือปัจจัยกำหนดสุขภาพด้านไหน อย่างไร ผลที่ได้จะใช้ในการปรับกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment; HIA) คือ การคาดการณ์ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ที่อาจเกิดจากนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ที่จะดำเนินการในอนาคต กำลังดำเนินการอยู่ หรือดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้จะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินนอกจากจะได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มผลกระทบทางบวกและลดผลกระทบทางลบแล้ว กระบวนการ HIA ยังสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องและชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย ขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ มี 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่

1

การกลั่นกรอง เป็นการตอบคำถามว่าทำไมต้องประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการนั้นๆ คำตอบที่ต้องการคือ ประเมินเพื่อต้องการทราบผลการดำเนินงานของนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือเพื่อต้องการทราบว่าผลการดำเนินงานของโครงการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ผลการพัฒนาของพื้นที่หรือไม่อย่างไร หรือผลการประเมินจะสามารถนำไปปรับกิจกรรมของนโยบาย แผนงาน โครงการได้อย่างไร วิธีดำเนินการประเมิน อาจเริ่มจากผู้ที่ได้รับผิดชอบโครงการ ชักชวนผู้ที่เกี่ยวข้องหรือคณะทำงานโครงการ มาร่วมพูดคุย ทหารือถึงความเป็นไปได้ในการนำกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพมาประยุกต์ใช้เพื่อการประเมินโครงการ ในขั้นตอนนี้ควรคัดเลือกคณะทำงานที่เป็นแกนหลักที่เกี่ยวข้องกับโครงการไม่เกิน 10 คน มาร่วมดำเนินการ

2

การกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน คำถามสำคัญของขั้นตอนนี้คือ ประเมินอะไร คำตอบคือ ประเด็นที่ต้องประเมินหรือตัวชี้วัดที่ต้องประเมิน ให้อ้างอิงไปพิจารณาว่ากิจกรรมสำคัญของการดำเนินงานตามโครงการนั้นได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยกำหนดสุขภาพปัจจัยใดบ้าง เมื่อสามารถระบุปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปได้แล้ว ก็ให้จัดทำตัวชี้วัดเพื่อประเมินของแต่ละปัจจัยต่อไป วิธีดำเนินการของขั้นตอนนี้ อาจใช้หลายวิธีร่วมกัน เช่น คณะทำงานประเมินโครงการอาจจะทบทวนเอกสารที่ผ่านมามีโครงการลักษณะเดียวกันที่มีการดำเนินการที่ไหนบ้าง เช่ามีการประเมินอะไรไว้บ้างอย่างไร หรืออาจใช้กระบวนการประชุมกลุ่มย่อยเชิญคนที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วยทั้งผู้ดำเนินงานโครงการ ผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป มาร่วม วิเคราะห์ปัจจัยกำหนดสุขภาพและร่วมกำหนดตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือในการประเมินร่วมกันก็ได้

3

ขั้นตอนการประเมินผลกระทบ คำถามสำคัญของขั้นตอนนี้คือประเมินอย่างไร คำตอบคือให้ประเมินตามรายละเอียด แนวทาง หรือตัวชี้วัดที่ระบุไว้ในข้อ 2 วิธีดำเนินการ คณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบประเมินแบ่งหน้าที่หรือร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพตามตัวชี้วัดที่ระบุข้างต้น และนำข้อมูลที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเตรียมนำไปใช้ในขั้นตอนที่ 4

4

การทบทวนร่างรายงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบผลการประเมินในชุมชน เป็นการคืนข้อมูลผลการประเมินกลับสู่ชุมชน ให้ชุมชนร่วมกันตรวจสอบว่าเก็บข้อมูลมาครบถ้วนหรือไม่อย่างไร มีอะไรที่ต้องเก็บเพิ่มเติม หากมีประเด็นที่ยากูรู้เพิ่มเติมก็ให้กลับไปทำกระบวนการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบ (ขั้นตอนที่ 2) อีกรอบ วิธีดำเนินการโดยการประชุมชาวบ้านเพื่อคืนข้อมูล และหาแนวทางในการกำหนดมาตรการแก้ปัญหาาร่วมกัน

5

การผลักดันสู่การตัดสินใจ เป็นการหารือร่วมกันว่าเมื่อเราเห็นว่า ผลการประเมินส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางบวกและทางลบอย่างไรแล้ว ก็จะไปสู่การกำหนดมาตรการลดผลกระทบทางลบ และเพิ่มผลกระทบทางบวกได้อย่างไร ก็กำหนดเป็นมาตรการ หรือข้อตกลงร่วมของชุมชนต่อไป

6

การติดตามและประเมินผล คือการร่วมกันติดตามว่ามีกรดำเนินงานตามมาตรการ ข้อตกลงร่วม หรือกฎกติกาที่กำหนดหรือไม่อย่างไร ผลการดำเนินงานมีความก้าวหน้าหรือมีปัญหาอะไร อาจติดตามผลการดำเนินงานโดยคณะทำงานอาจจัดให้มีการประชุมประจำเดือนของชุมชนก็ได้ จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อการสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายใต้การใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ของผลการประเมินมาสนับสนุนการตัดสินใจให้เกิดมาตรการ กฎ กติกาของชุมชน นำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาและสร้างสุขภาวะของชุมชนอย่างแท้จริง

ดร.เพ็ญ สุขมาก
สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สรุปกระบวนการขั้นตอน
**การประยุกต์ใช้กระบวนการ
ประเมินผลกระทบทางสุขภาพ**
เพื่อประเมินนโยบายสาธารณะร่วมกับชุมชน ก้องกั้น

**การกลั่นกรอง
(Screening)**

ทำไมต้องประเมิน?

- เพื่อทราบผลการดำเนินงานของโครงการบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
- ผลการดำเนินงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ทิศทางการพัฒนาของพื้นที่หรือไม่
- ปรับปรุงกิจกรรมโครงการ

การกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบ (Scoping)

ประเมินอะไร? (เรื่องอะไรที่อยากรู้)

- ปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงจากกิจกรรมโครงการ
- พัฒนาตัวชี้วัดการประเมินจัดทำเครื่องมือการประเมิน
- วางแผนการประเมิน

การประเมินผลกระทบ (Assessment)

ประเมินอย่างไร? เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ?

- แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต
- จัด Focus Group, ทบทวนเอกสาร

การทบทวนร่างรายงาน (Review)

การประเมินถูกต้อง ครบถ้วน เป็นจริงหรือไม่?

- นำผลการประเมินมานำเสนอให้ชุมชนรู้และให้ความเห็น
- เวทีประชาคม เวทีการประชุมระดับหมู่บ้านชุมชน

การตัดสินใจ (Decision Making)

เอาผลการประเมิน ไปปรับกิจกรรม หรือกำหนดมาตรการ จากการดำเนินงานของโครงการอย่างไร?

- ปรับกิจกรรม กำหนดมาตรการ
- นำไปสู่การจัดการนโยบายสาธารณะ

การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

การติดตามการดำเนินงานตามมาตรการที่กำหนด

เติมความสุขให้หัวใจ เที่ยวไทยเที่ยวชุมชน

เขียนโดย:

ฐิติชญาณ์ บุญโสม, ธรรมดิวิชัย ศรีรุ่ง, นราธร หงส์ทอง,
ขวัญตา ผกามาศ, นันทพงศ์ นาคฤทธิ, ชาญฤทธิ เพิ่มทรัพย์,
ชัยพร จันทรหอม, เขภาต จันทรหอม, พรองค์อินทร์ ธาระธณผล
บรรณาธิการ:

ผศ.ดร.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ, ดร.เพ็ญ สุขมาก, ชูวาริ มอชู

ผลิตและเผยแพร่โดย:

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ชั้น 10 อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และอาคารบริหารวิชาการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์ 074-282902 โทรสาร 074-282901

พิมพ์ที่:

โพ-บาร์ด. 280/2 หมู่ 6 ถ.ปทุมกันต์
ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์/โทรสาร 089-6595338, 074-551133
E-mail: fonpat1971@gmail.com

พิมพ์ครั้งแรก: กรกฎาคม 2560

จำนวน: 750 เล่ม

สถาบันการจัดการระบบคุณภาพ ม.อ.

สถาบันการจัดการระบบคุณภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชั้น 10 อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และอาคารบริหารวิชาการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์ 074-282902 แฟกซ์ 074-282901

